Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һэдэ гарана | № 192 (14212) | 1973 оной августын 16, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ПАРТОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ТООСООН БА ҺУНГАЛТА

ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ һунгагдамал партийна органуудай болзорой дүүрэхэ болоһонтой дашарамдуулан, КПСС-эй обкомой бюро байгша оной сентябрь — ноябрь һарануудай туршада партийна эхин организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаануудые үнгэргэхэ тухай тогтоол абаа. Тэрэ тогтоолой ёһоор мүн энэ жэлэй декабрь, ерэхэ жэлэй январиин эхеэр районуудай, Улаан-Үдын городской партийна конференци зарлагдахаар тодорхойлогдобо.

Энэ жэлдэ партийна эхин организацинуудта боложо үнгэрхэ тоосоото һунгалтын суглаанууд республикын коммунистнуудай, бүхы ажалшадай политическэ ба ажалай эдэбхи хэшээлэй улам хүгжэжэ байһан үедэ болоһонь. Энэ хадаа Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн һайндэртэ бэлдэхэ үедэ, табан жэлэй шиидхэхы удха шанартай жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ гэһэн ехэ тэмсэлэй үедэ ушарһан дэбжэлтэ мүн болоно. Энэ дэбжэлтын үнэр һайн аша үрэнь энэ жэлэй түрүүшын хахадай дүнгүүдэй элеэр харагдана. Промышленна продукци худалдаха түсэб 103 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 102 процент дүүрэв. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн фондоноой энэ үеымхитэй сасуулхада, 8,7 процент ехэ болоо. Хүдөөгэй ажалшад һайнаар ажаллаа. Мал ажалай продукци бэлэдхэхэ хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Үхэрэй, хониной, адуунай тоо толгой улам олошороо.

Республикын барилгашад гол фонднуудые ашаглалгада тушааха даабаряа 157 процент болгоо. Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын түсэб 100,8 процент дүүрэһэн байха юм.

Тоосоото һунгалтын суглаанда бэлдэхэ үедөө партийна организацинууд олониитын дунда ябуулдаг эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрөө бүри һайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа зорюулха уялгатай. Тингэжэ туйлаһан амжалтаа бүрн арьбадхаха, энэ жэлдэ бэелүүлхээр абаһан социалис уялгануудые коллектив бүхэндэ заатагүй дүүргүүлхэ хэрэгтэй болоно бшуу. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые промышленна 18 предприяти дүүргэжэ шадаагүй байһан ушар һанаа зобоогоогүйдөө болгүй гээшэ.

Мал ажалай продуктнүүдые бэлэдхэхэ түсэбөө республикамнай бүхыдөө дүүргэһэн байбашье, ажахынуудай 35 процентнь мяха, 30 процентнь һү, 12 процентнь үндэгэ, 10 процентнь нооһо гүрэндөө тушааха даабаряа бэелүүлжэ шадаагүй байшоо. Капитальна һомололгын, эд барааа худалдалгын түсэбүүд дүүргэгдээгүй. Транспортын, сахеэ холбооной зарим предприятинуудай, һургуулинуудай, медицинын, соёл культурын, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл үзэгдэһөөр.

Ушар нимэһээ тоосоото һунгалтын суглаануудай болохо үедэ предприяти, колхоз, совхоз, эмхи зургаан бүхэнэй ажал ябуулга наринаар алишье талаһаань гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэхэ, дутуу дунда зүйлнүүдые усадхаха, гээгдэһээ гараха, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха, энэ жэлдэ бэелүүлхээр абаһан социалис уялгануудые эрхэ бэшэ дүүргэхэ хэмжээ ябуулгануудые хараалха эрилтэ табигдана.

Зарлагдахаяа байһан тоосоото һунгалтын кампани хадаа партийна документнүүдые һэлгэжэ байһан сагта үнгэргэгдэхэ байна. Энэ шухала хэмжээ ябуулгада бэлдэхэ үедөө партийна организацинууд парти доторойнгоо хүдэлмэриие эли бодо һайжаруулна, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл дээшэлнэ, журам бэхижэнэ, коллективүүдэй ажал ябуулгада, ажахын-политическэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ үзүүлдэг нүлөөнь улам гүнзэгырнэ.

Тэрэнтэй хамта партийна зарим организацинуудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии байһаар. Жэшээнь, Прибайкалиин аймагай колхоз, совхозуудай партийна организацинууд өөһэдынгөө зэргые бэхижүүлхэ талаар мүртэй юумэ хэнэгүй. Үнгэрһэн жэл хахадай туршада партида ганса нэгэ һаалишание абаһан байха юм. Партийна эдэ организацинуудай бүридэлдэ байдаг 164 коммунистнуудай дунда оройдоол дүрбэн һаалишад, долоон үхэршэд, нэгэр гахайшад.

Партийна зарим организацинуудта суглаа үнгэргэхэ хэрэг үшөө гуримшуулагдаагүй зандаа. Хяагтын аймагай 5—10 организацинууд һара бүхэндэ суглаа хэнгүй үнгэрэдэг байха юм.

Коммунист бүхэнтэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Зарим тээгүүр ажал хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандадаг, журам һулатай коммунистнууд ушархаяа һанадаг. Тиимэрхүүлтэй хөөрэлдөө хэхэ ябадал ёһотоор баримталагдадаггүй, партийна даабариин дүүргэлтэ һулаар хинагдана.

Тоосоото һунгалтын суглаанай үедэ парти доторой ажабайдал тушаа һайса хөөрэлдэхэ, коммунистнуудай урда ябуулдаг али бүхы хүдэлмэри наринаар шэнжэлэгдэхэ ёһотой болоно. Журам һулатай, эдэбхи хэшээлгүй коммунистнуудые эрид шүүмжэлжэ, үйлэдбэри дээрэ түрүү ябадаг, ниитэ-политическэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болгохо эрилтэ табигдаха зэргэтэй.

Үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын, олониитын хүдэлмэри хадаа партийна организацинуудай урдаа хараха хэрэгынь. КПСС-эй XXIV съездын, КПСС-эй ЦК-гай Пленумуудэй шиидхэбэринүүдээр, мүн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй ойн баярай суглаанай документнүүдээр зэбсэгжэһэн республикын партийна организацинууд ниитын дунда ябуулдаг политическэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэрөө яһала һайжаруулаа гээшэ. Хүн зониие патриотическа, интернациональна үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин удха шанар гүнзэгырөө.

Гэбэшье партийна зарим организацинууд үзэл сурталай-политическэ хүдэлмэри ие саг үргэлжэ, тусхай уг зорилготойгоор ябуулдаг боложо шадаагүй байһаар гэжэ тэмдэглэмээр. Хэһэн хөөрэлдөөн, уншаһан лекцинүүд һанаһанда хүрэмөөр бэшэ байдаг. Олон агитатор болон политинформаторнууд огто хүдэлнэгүй. Политическэ һуралсалай зарим кружок, политһургуули, теоретическэ семинарнуудай хэшээл ёһын тэдысэ болоно, тэдэ һурагшадай мэдэрэл дээшэлүүлмээр бэшэ байдаг. Соёл гэгээрэлэй олон эмхи зургаанууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсанагүй. Заримдаа ушарта үзэл сурталай хүдэлмэри коллективэй ажал хэрэгтэй ямаршье холбоо барисаагүй байдаг тула бодото нүлөө үзүүлнэгүй ха юм. Тиимэһээ энэ шухала асуудал ажалтай нарин нягтаар зүбшэгдэхэ, саашадаа үргэнөөр, зорилготой удхатайгаар эмхидхэн ябуулха хэмжээн хараалагдаха ёһотой болоно.

Парти доторой, үзэл сурталай - хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха талаар бэелүүлхэ зорилгоёо хараалхадаа, түбхын түрүүндэ онсо шалгарһан, үнэн сэхэ, шударгадай, эрхим хүдэлмэришэдые, колхознигуудые, ажахын мэргэжэлтэдые шэлэн абажа, партийна организацингаа зэргые бэхижүүлхэ, коммунистнуудай эдэбхи хүгжөөхэ, харюусалга дээшэлүүлхэ, журам шангадхаха асуудалнуудта анхаралаа табиха ёһотойбди.

Тоосоон болон һунгалтын боложо байхада КПСС-эй райкомуудай партийна эхин организацинуудай. партком болон партбюрогой секретарьнарай зэргые һайжаруулха, бэхижүүлхэ хэрэг тушаа һанаата болохо, партийна хүтэлбэрилхы органуудта коллективтээ хүндэтэй, эдэбхитэй, политическэ талаараа хатуужанги коммунистнуудые һунгадхан дэбжүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Тоосоон болон һунгалта хадаа партийна организацинуудай ажабайдалда ехэ удхатай ушар ёһон болоно. Эдэ суглаануудые эмхидхэл һайнтайгаар, гуримтайгаар, политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ гээшэ коммунистнуудай, партийна организацинуудай, тэдэнэй хүтэлбэрилхы органуудай гол уялгань мүн болоно.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГАДА ҮДЭР, ЧАС БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

ЗАЛУУШУУЛ—ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Хэжэнгын аймагай комсомолшууд болон залуушуул үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсажа байна. Бүхыдөө аймагай залуушуул 90100 центнер үбһэ һүрилжэ абаха гэһэн уялга абанхай. Мүнөө үедэ 30.000 центнер үбһэн һүрилэгдэнхэй. Бүхыдөө 4.000 тухай гектар сабшалангай ногоон унагаагданхай юм. Энээнһээ гадна залуушуулай хүсөөр 950 центнер набшаһата тэжээл, 7750 центнер сенаж бэлэдхэгдэнхэй байна.

Аймаг соо комсомол-залуушуулай 17 агрегат, 19 звено хүдэлнэ. Бүхы дээрээ үбһэ хуряалгада 500 гаран залуушуул гаранхай. Тэдэнэй 385-нь комсомолшууд болоно. Мүн соёл культурын байшангай, машинно-тоололгын станциин, ВЛКСМ-эй райкомой аппарадай комсомолшууд болон залуушуул һаяын үдэрнүүдтэ «50 лет Октября» совхоздо ошожо, үбһэ хуряалгадань туһалалсаад ерээ.

Хэжэнгын совхозой хоёрдохи отделенидэ комсомол-залуушуулай үбһэшэдэй гурбан звеноһоо бүридэһэн бригада һайнаар ажаллана. Хэжэнгын дунда һургуулиин арбадахи классай һурагша Батор Ямпилов командирынь, Дондок Жамьянов комиссарынь юм. Бригадын бүридэлдэ 27 комсомолшууд болон залуушуул оролно.

Үбһэшэдэй ажалһаа сүлөө сагаа һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ горитой анхарал хандуулагдана. Хэжэнгын соёл культурын байшангай агитбригада үбһэшэдтэ ошожо, хэдэн дахин концерт табяа. Мүн звено бүхэндэ, «Манай түрүүшүүл», «Габшагайгаар ажаллая», «Сошордомо дохёо!», «Сахилгаан мэдээсэлнүүд» гэһэн ханын һонин ходо гаргагдажа байдаг.

Ц. ОБОРОВ,
ВЛКСМ-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэ.
Хэжэнгэ.

Аймагай ажахынуудта үбһэ хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа. Мүнөө эндэ нуга сабшалангууд дээрэ хаа хаанагүй хажуурай абяан, косилкануудай таршаганаан. тракторнуудай хүнхинэлдөөн таһалданагүй. Аймагай бүхы ажахынууд ниитынгээ малда үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ эхилэнхэй.

Мүнөө эндэ 30 мянган центнер һайн шанартай үбһэн һүрилэгдөөд байна. Борьёогой, Оёорой, «Заречный» совхозуудта энэ хүдэлмэри урагшатай һайнаар ябуулагдана. Энээнтэй хамта аймагта витаминтай ногооной гурил бэлдэхэ 6 агрегат хүдэлнэ. Тэдэ тус тустаа 2500 центнер ногооной гурил татаха зорилготой.

Тиихэдэ КПСС-эй райкомой бюро һайн шанартайгаар сенаж дараха габшагай үдэрнүүдые соносхожо, энэ шухала хүдэлмэриие ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ зорилго ажахынуудай урда табиба. Ниитын малда 50—60 мянган центнер сенаж дарагдаха юм.

ОЛОНОЙ ХҮСӨӨР...

* * *

Аймагай түб тосхоной предприяти болон эмхи зургаануудай коллективүүд ниитынгээ малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэнь ажахынуудта туһална. Һаяын амаралтын үдэрнүүдтэ аймагай больницын. кинопрокадай. аймпотребсоюзай, аймагай «Сельхозтехникын» отделениин, харгы замай управлениин болон бусадшье эмхи зургаануудай коллективүүд «Мир», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта, «Октябрьский», «Заречный» совхозуудта ошожо, набшаһата тэжээл болон витаминта ногооной гурил бэлэдхэхэдэнь туһалба.

Больницын 70 гаран хүдэлмэрилэгшэд «Мир» колхоздо 25 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхээ. Тиихэдэ кинопрокадайхид Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Баянай отделенидэ 100 гаран центнер халаахай бэлэдхэһэн байна. Мүн аймпотребсоюзай 30 хүдэлмэрилэгшэд, «Сельхозтехникын» отделениин 44. харгы замай управлениһээ 70 хүн «Коммунизм» колхоздо, «Заречный» болон «Октябрьска» совхозуудта ошожо, тус тустаа 20 гаран тонно набшаһата тэжээл бэлэдхээ.

Мүн Зэдэ станци һууринай предприятиин болон эмхи зургаануудай коллективүүд дүтэ оршодог ажахынуудтаа шефскэ туһаламжа үзүүлжэ байнхай.

М. ГАЛСАНОВ.
Зэдын аймаг.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхоздо Иван Феоктистович Варфоломеевэй Григорий Иванович Полянскиин даадаг тракторно-тарган ажалай хоёр бригада үбһэ хуряалгада ажаллана. Һүүлэй мэдээсэлэй эндэ 1600 центнер үбһэн һүрилэгдөө. 250 тонно сенаж дарагдаад байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иван Феоктистович Варфоломеевэй даадаг бригада ажаллажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Студентнэрэй бүхэдэлхэйн спортивна наадануудта—1973 оной универсиадада хабаадагшад болон айлшадта

Залуушуулай 1973 оной уласхоорондын энэ ехэ спортивна хуралдаанда хабаадагшад болон айлшадые студентнэрэй бүхэдэлхэйн спортивна наадануудай Москвада нээгдэхэ үдэр халуунаар амаршалнаб.

Бүхэдэлхэйн студентнэрэй нааданууд залуушуулай бэе махабадай, оюун бодолой эрхим шанарнуудые хүгжөөлгэдэ туһалдаг һайн гурим заншал болоно. Эдэ нааданууд спортын талаар уласхоорондын холбоо үргэдхэхэ, дэлхэйн бүхы оронуудай студент залуушуулай хоорондын интернациональна хани барисаа, үгээ ойлголсолго бэхижүүлхэ арюун һайхан зорилгодо зорюулагдана.

Советскэ Союзай Коммунис парти, СССР-эй правительство ажалшадай ба һурагша залуушуулан баян дэлгэр, болбосон байдалые улам һайжаруулха, бэеынь элүүрые бэхижүүлхэ, оюун бодолой, бэе махабадайнь бүхы талаараа хүгжэхэ ябадал хангахын тула саг үргэлжын оролдолго гаргажа байдаг. Физкультура болон спорт совет хүнүүдэй үдэр бүриин ажабайдалда бата бэхеэр нэбтэрэн орожо байнхай. Шухалын шухала энэ социальна зорилго шиидхэхэ арга боломжо манай орон дотор улам һайжарна.

Совет гүрэн агуу Ленинэй захяа заабаринуудые үндэһэ болгон, сүлөөтэ байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө, дэлхэй дээрэхи бата бэхи эб найрамдалай, арадуудай үгээ ойлголсолгын түлөө тэмсэгшэ хүсэнүүдые хододоо дэмжэдэг байгаа, дэмжэжэ байна. Таарамжатай ехэхэн хубилалтануудай дэлхэй дээрэ боложо байһан, «хүйтэн дайе» зайсуулан, оршон байдалай зөөлэржэ, харилсаа холбооной заһаржа байһан мүнөө сагта соёлой ба спортивна харилсаа улам үргэдхэхэ, хүн зондо энэрхыгээр хандалгын, үгээ ойлголсолгын, арадуудай хоорондын хани барисаанай талаар илалта туйлахын түлөө тэмсэлэй улам эдэбхитэй болохо бүри аятай һайн арга боломжонууд бүхы дэлхэйн студент залуушуулай үмэнэ нээгдээд байна.

Спорт гээшэ бата бэхи эб найрамдалайд оршон байдалда хүн бүхэнэй бодото шадабари болохо, эдир наһанай сог залиие, хаба хүсэ, эршэ зоригые, эрдэм болон бэлигые зохёон байгуулхы ажал хэрэгтэ эрхим һайнаар зорюулха ябадалда туһа хүргэхэ байха.

Бүхы дэлхэйн студентнэрэй Москвадахи спортивна нааданууд спортын ба эдир наһанай һайндэр болохоһоо гадна мүн эб найрамдалай, дэбжэлтын ба демократиин түлөө тэмсэгшэ залуушуулай харилсаа холбооe саашадань улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ зохихо туһа хүргэглэ.

Наадануудаа золтой урматайгаар эхилхыень, спортын шэнэ илалтанууд ба рекорднуудые туйлахыень Москвадахи универсиадада хабаадагшад бүгэдэндэ хүсэнэб.

Л. БРЕЖНЕВ.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ АЛМА-АТАДА ЕРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев августын 14-дэ Алма-Ата ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо З. Н. Нуриев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй бэлэдхэлэй министр Г. С. Золотухин, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша Г. Э. Цуканов, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшанар В. А. Голиков, А. И. Блатов гэгшэд нүхэр Л. И. Брежневтэй хамта ерэлсээ.

Нүхэр Л. И. Брежневые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев, Казахай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ С. Б. Ниязбеков, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Б. А. Ашимов, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд ба гэшүүдтэ кандидадууд, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, Казахай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд, республикын министерствэнүүдэй, албан зургаануудай, Алма-Атын областиин ба городой партийна, совет эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, олониитын түлөөлэгшэд Алма-Атын аэропорт дээрэ угтаа.

А. Н. Косыгин П. Ярошевичтэй уулзаа

Урда тээнь хэлсэгдэһэнэй ёһоор, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевичтэй августын 14-дэ, Кремль соо уулзаа.

Ерэхэ табан жэлэй туршада (1976—1980 онуудта) СССР-эй ба ПНР-эй арадай ажахынуудые хүгжөөхэ түсэбүүдые тааралдуулан гүйсэдхэхэ хамтын хүдэлмэриин гол шэглэлнүүд уулзалгын үедэ тодорхойгоор хаража үзэгдэбэ. СССР-эй ба ПНР-эй правительстванууд арадай ажахын түсэбүүдые тааруулан гүйсэдхэхэ хэрэгүүдтэй холбоотой тодорхой шэнэ дурадхалнуудые бэлдэхэ, зохихо хүдэлмэри саашадаа ябуулха асуудалаар түсэблэлгын зургаануудта, хэдэ хэдэн һалбаринуудай министерствэнүүдтэ заабари үгэхэ гэжэ хэлсэгдээ. Энэ хүдэлмэри КПСС-эй ЦК-гай, ПОРП-ын ЦК-гай, хоёр ороной правительствануудай гаргаһан шиидхэбэринүүдэй, тэрэшэлэн СЭВ-эй гэшүүн оронуудай социалис ёһоной экономическа харилсаае улам гүнзэгырүүлхэ, эдэнэй хоорондын экономическа холбооe бүхы талаарнь хүгжөөхэ асуудалаар социалис оронуудай коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Крымдэхи уулзалгын үедэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ябуулагдаха.

Уулзалга ба хөөрэлдөөн хани, халуун оршон байдалда үнгэрөө.

* * *

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевичэй хүндэлэлдэ сайлалга хэбэ. Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн сайлалгада КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров болон бусад тушаалтад байлсаа.

* * *

П. Ярошевич тэрэл үдэртөө эхэ орондоо бусахаар мордобо.

(ТАСС).

Чилиин арадай тэмсэлые һайшаан дэмжэнэ

Советскэ Союзай ажалшад Чилиин арадай тэмсэлые һайшаан дэмжэнэ, амжалта туйлаха байһандань этигэнэ. Хархис этэгээдүүдэй хорото аашануудта эсэргүүсэн, революционно шэнэдхэлгэнүүдые хэхын түлөө Чилиин арадай тэмсэлые һайшаан дэмжэхын тула августын 14-дэ зарлагдаһан митинг дээрэ Москва-2 гэжэ мотороваговно депогой хүдэлмэришэн В. Путятин ингэжэ мэдүүлбэ.

Олон тоото түмэр замшад Чилиин ажалшан арадые сэхэ шууд дэмжэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлхын тула оредэй. забһарлалгын үеэр зарлагдаһан митингдэ плакадууд ба уряануудые баряад суглараа.

— Хорото ябуулгануудай, буһалгаанай туһаламжаар Чилидэ граждан дай үүдхэхэ, хуулита правительствые унагааха гэжэ һэдэдэг хүнүүдые бидэнэр, хүдэлмэришэд, эрид буруушаанабди, — гэжэ аккумуляторщик Е. Белов хэлэбэ.

Митингдэ хабаадагшад Чилиин арадай тэмсэлые дэмжэһэн шиидхэбэри нэгэ һаналтайгаар баталан абаа.

(ТАСС).
Москва.

Россин искусство

РСФСР-эй предприятинуудай бүтээн гаргадаг олон янзын уран һайхан эдлэл хэрэгсэлнүүдэй выставкэ москвагайхидай, ниислэлэй айлшадай дунда ехэ һонирхол үүсхээ.

Шаажан, шэл, хрусталь, керамикын зүйлнүүд, элдэб бүдүүд кружеванууд, хибэсүүд, арадай уран үйлэдбэриин зохёол бүтээлнүүд выставкэдэ табигданхай.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев выставкэдэ ерэжэ хараба.

(ТАСС-ай корр.).
Москва.

Парижай хэлсээе шууд дүүргэхэ

Урда Вьетнамай Республикын Москвадахи посольстводо һаяхан пресс-конференци болоо. Парижай хэлсээе, тодорхойлон хэлэбэл, политическэ хэрэгээр хаагдаһан хүнүүдые сүлөөлхэ гуримые Сайгоной захиргаанай ходо ехээр эбдэжэ байһыень гэршэлһэн олон тоото баримтануудтай пресс-конференцидэ хабаадагшад танилсаба.

Урда Вьетнамай Республикын хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура даажа байһан этигэмжэтэ Као Ван Кунг пресс-конференциие нээгээ.

Патриодуудые сүлөөлүүлхын түлөө тэмсэхэ Урда Вьетнамай комитедэй генеральна секретарь Лыу Фыон Тхань сугларагшадай үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, Сайгоной захиргаанай ябуулгые эрид шууд буруушааба. Мүрдэлгэ хюдалга дары болюулха, политическэ хэрэгээр хаагдаһан бүхы хүнүүдые сүлөөлхэ, демократическа сүлөө хүндэлхэ эрилтэ табиба.

Урда Вьетнамдахи патриодуудые хашажа мүрдэжэ байһан тухай документальна фильм пресс-конференцидэ хабаадагшадта . харуулагдаа.

(ТАСС).

Протоколдо гар табигдаа

МОГАДИШО. (ТАСС). 1974—1976 онуудта Сомалиин Демократическа Республикаһаа 30 миллион баанха мяханай консервэ СССР-тэ эльгээхэ тухай протоколдо гар табигдаба.

Сомалиин-совет шэнэ протокол хоёр ороной хоорондын али али талада ашагтай туһатай харилсаа холбооной улам үргэдэжэ байһые гэршэлнэ. Сомалиин экспортын шухала хубинь болодог мяханай консервэ Советскэ Союзай туһаламжаар Кисмай хотодо баригдаһан комбинадта бэлдэгдэнэ. Энэ комбинат жэл бүридэ 20 миллион шахуу баанха мяханай консервэ үйлэдбэрилэн гаргадаг юм.

ЭХЭ ОРОНДОО БУСАБА

ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй правительствын Премьер-Министр Фам Ван Донг түрүүтэй Вьетнамай Демократическа Республикын партийно-правительственна делегаци эхэ орондоо бусахаяа августын 14-дэ Москваһаа мордоо. Энэ делегаци Европын хэдэ хэдэн социалис оронуудта хани ёһоор айлшалһанай һүүлээр бусаха замдаа Москвада хүрэһэн байгаа.

Тус делегациие КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров болон бусад Внуковска аэродром дээрэһээ үдэшэбэ.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. Ц. ЦОКТОЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэтэйнь дашарамдуулан, партийна болон совет органуудта олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй-инструкторска таһагай инструктор нүхэр **Цоктоев** Нима Цоктоевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной августын 15.

УРЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ ҮҮРГЭ ЕХЭ

Ажалшадай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглүүлхэ, арадай ажахын түсэбүүдые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй үүргэ айхабтар ехэ. 1973 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол соо энээн тухай дахин тэмдэглэгдээ.

Техническэ дэбжэлтэ түйлаха хэрэгтэ мүрысөөнэй нүлөөн мүн лэ ехэ. Социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар урлан нарижуулагшадай болон ухаалан зохёогшодой тоо улам олошоро, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл, дэмшэлнэ. Энэнь техническэ дэбжэлтэ түйлаха, нийтын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуудал шиидхэдэг тэрэ юумэ үүсхэгшэдтэ ехэ удха шанартай.

Ухаалан зохёогшод ба урлан нарижуулагшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн өөрын онсо илгаатай. Шэнэ юумэ бэдэрэн, үүсхэл гаргаха хэрэг өөрөө элсүүлхэ үүргэтэй, тиимэһээ тэрэниие эмхидхэхэдэ, «ондоо тээһээ» хүтэлбэрилхэ ажал үлүү гэжэ тоолодог хүнүүд бии бэшэ. Иимэ һанал бодолой буруу байһаниие үүсхэлшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн элирүүлэн харуулаа. Шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй ажал зүбөөр эмхидхэжэ, тэдэниие урмашуулаад, арадай ажахын, мүн ямар нэгэ предприятиин шиидхэхэ ёhотой шухала асуудалда тэдэнэй анхарал оролдолго, эдэбхитэ ажал зорюулагдаад байхада, хамтын hайн үрэ дүн түйлагдана гэжэ.

Республикымнай урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод дунда шэнэ үүсхэл гаргагдаа. Халуулаха дэмжэгдэжэ байна. «Инженер, техник бүхэн урлан нарижуулагша байха ёhотой» гэһэн авиазаводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй гаргаһан уряа бусад предприятинуудта дэмжэгдээ. Республикымнай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй 70 процентнь энэ уряа дэмжэжэ, урлан нарижуулгын ажалда хабаадалсадаг болоо. Тэдэнэр үйлэдбэриин шухала асуудал шиидхэхэ үнэтэ дурадхалнуудые оруулха, гүрэнэй түсэб, социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулна. «Теплоприбор», Электромашина» заводуудай, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, Буряадай модо болбосоруулгын болон мебелиин комбинадай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар урлан нарижуулгын ажалда хабаадагшадай тоо ехээр олошоруулагдаа.

Урлан нарижуулгын хэрэгтэ табяатай байһанайнгаа түлөө олон инженер, техничүүд хүндэтэ нэрэ зэргэ хүртэһэн байна. Нарин сэмбын фабрикын цехэй начальник Спиридонов, судна бүтээлгын заводой шудхалгын участогай начальник Мошкович, ноохо сэбэрлэн угаадаг Улаан-Үдын фабрикын главна механик Лебедев, БМДК-гай главна инженер Кузьминов, Клюевскэ леспромхозой главна механик Савчук болон бусад олон инженер, техничүүд эдэбхи үүсхэл гарган ажаллана, үнэтэ олон дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлнэ.

Республикымнай предприятинуудта урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын ажалай хэр зэргэ эмхидхэгдэжэ байһые элирүүлхэ тула тусхай харалга, конкурснууд соносхогдог байгаа. Харалгын үедэ түрүү, мүн гээгдэнги предприятинууд, үүсхэлтэ ажалай haйн тала, дутагдалнууд элирүүлэгдэдэг һэн. Иимэ харалга — конкурснууд мүрысөөнэй удха шанартай байгаа. Тиихэтэй хамта тэдэниие эмхидхэхэ, үнгэргэхэ хэрэгтэ горитой дутагдал бии һэн. Харалга хирэ-хирэ болоод үнгэргэгдэдэг, тэрээндэ олон хүн хабаадалсадаггүй.

Үүсхэлтэ ажал улам хүгжөөхэ, тэрэниие таhалгарагүй ябуулха зорилгоор республикымнай Министрнүүдэй Совет болон облпрофсовет предприятинуудай урлан нарижуулагшадай коллективүүдэй, эдэбхи үүсхэлтэ бригаданууд болон урлан нарижуулагшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тогтоол хоёр жэлэй саада тэдэ баталан абаhан юм. Мүрысөөнэй үрэ дүн хахад жэлэй ажалаар согсологдоно. Үнэтэ олон дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн урлан нарижуулагшадые урмашуулха тухай уряалгаар хүртэдэг болоо.

«Электромашина», «Теплоприбор», авиационно, локомотив-вагон заһабарилгын заводуудай, Улаан-Үдын тепловой сетиин, геологоуправлениин түбэй лабораториин, Кабанскын совхозой, Сотниковой шубуунай фабрикын болон урлан нарижуулагшадай бусад коллективүүд энэ мүрысөөндэ шалгаран гараа.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын хахад дүүрэбэ. Республикымнай урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод ямар үрэ дүнгүүдтэй гээшэб? Үүсхэл гаргагшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлгэ ехэ аша туһатай гэһэн тобшолол нэн түрүүн хэхээр. Наймадахи табан жэлэй һүүлшын хахадтай сасуулхада, урлан нарижуулгын олон үнэтэ дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Хэрбээ энэ үедэ 16 миллион түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгэхэ дурадхал нэбтэрүүлэгдэһэн байбал, юһэдэхи табан жэлэй 2,5 жэлэй хугасаада 21 миллион түхэригэй алмалта хэгдэһэн байна.

Урлан нарижуулагшад социалис мүрысөөндэ оролсоходоо өөһэдын тусхай уялга абана. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэлтэ ажал техническэ дэбжэлтэ түйлаха, үйлэдбэриин орёо асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ зорюулагдана. «Теплоприбор» заводой токарь Пластинин, авиазаводой конструктор Свиридов, прибор бүтээлгын заводой технолог Бруднев, шэлэй заводой конструктор Степанов, Татауровска барилгын материалнуудай комбинадай слесарь Филиппов эдэбхи үүсхэлтэ ажалаараа шалгараа.

Оюун бэлигээ, ухаан оодолоо гарган ажалладаг эдэ нүхэд табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хамтын хэрэгтэ хубитаяа горитойгоор оруулжа байнхай. Тэдэнэр нүхэдэйнгөө, коллективэйнгээ дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Жэшээлхэдэ, П. Г. Кузеванов хүдэлмэришэн-урлан нарижуулагша. Табан жэлэй эхинһээ хойшо урлан нарижуулгын 30 дурадхал оруулаад. 30 мянган түхэригэй алмалта үйлэдбэридэ хэхэ арга хангаа. Коммунист Кузеванов ВОИР-ай соведэй гэшүүн, предприятиин нийтын конструктор юм.

Эдэбхитэйшүүлэй социалис мүрысөөн олон шухала асуудал шиидхэхэ арга хангаа. Мүрысөөнэй ашаар олон залуу хүдэлмэришэд үүсхэлтэ ажалда хабаадуулагдана. ВЛКСМ-эй Буряадай обком, ВОИР-ай болон НТО-гой областной соведүүд техническэ дэбжэлтэ түйлаха хэрэгтэ комсомолой организацинуудай эдэбхитэйгээр хабаадалсахын тула харалга-мүрысөө соносхоһон юм. «Ветерануудай дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари — залуушуулда» гэһэн уряатайгаар энэ мүрысөөн дэлгэрүүлэгдээ. Дүй дүршэлтэй урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод залуу инженер, техник, хүдэлмэришэдые техническэ дэбжэлтын асуудал шиидхэлгэдэ хабаадуулдаг болоо.

Залуушуул ахамад нүхэдэйнгөө туһаламжаар эдэбхи үүсхэл гаргажа, үйлэдбэриин ёhотой эзэд болож байна. Залуу хүдэлмэришэнэй урлан нарижуулгын түрүүшын дурадхал оруулхада, ахамад нүхэдынь, цехэй начальник, заводой главна инженер, ВОИР-ай совет тэрэниие амаршална. Иимэ ёhо гурим залуушуулай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бага бэшээр нүлөөлнэ гэхээр.

Республикымнай эдэбхитэйшүүлэй социалис мүрысөөн дэлгэрүүлгэ үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэдэ туһална. Мүрысөөнэй ашаар шэнэ үүсхэл гаргагдан дэмжэгдэнэ. «Урлан нарижуулагшадай табан жэлэй түрүү-шын табан жэлые — болзорһоонь урид» гэһэн уряатай мүрысөөн локомотив-вагон заһабарилгын заводто дэлгэрээ. Шэнэ юумэ үүсхэгшэд бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, урдань абаһан уялгануудаа дахинаа хаража үзэһэн, шэнэлһэн байна.

«Востоксибэлектромонтаж» трестын Улаан-Үдын хабсаргагшадай управлениин урлан нарижуулагшад уялгаяа шэнэлжэ, табан жэлэй туршада хэхэ ажалаа дүрбэн жэл соо дүүргэхэ гэжэ хараалаа. Тэдэнэр табан жэлэй хоёр жэл соо 166 мянган түхэригэй алмалта хэбэ. 1973—1974 онуудай хугасаада 204 мянган түхэригэй алмалта хэхэ гү, али урдын хоёр жэлэйхиһээ 20 процентээр дээшэлүүлхээр шиидэһэн байна. Эдэбхитэйшүүл уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэжэ эхилээ. 204 мянган түхэригэй жасада оруулагдаха түрүүшын 50 мянган түхэригэй алмалта хэгдээ.

Нарин сэмбын фабрикын урлан нарижуулагшад табан жэлэй үедэ 213 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абаха уялгатай байгаа. Тэрэнээ үшөө 40 мянган түхэригөөр дээшэлүүлээд, энэ уялгаяа дүрбэн жэл соо дүүргэхэ байһанаа мэдүүлбэ. Барилга-хабсаралгын 387-дохи поездын, түмэр замай отделениин, «Забайкаллес» комбинадай, «Бурятцелинстрой» трестын, авиа, прибор бүтээлгын, шэлэй, цементын заводуудай, һүнэй промышленностиин нэгэдэлэй «Сельхозтехника» нэгэдэлэй, геологоуправлениин болон бусад зарим предприятинуудай урлан нарижуулагшад табан жэлэй даабарие дүрбэн жэл соо дүүргэхэ уялга абаһан байна.

Тэдэнэй хэлэһэн үгэ болон бодото ажал хоорондоо алгасалданагүй. Урлан нарижуулагшадай олон коллективүүд байгша оной түрүүшын хахадай уялгануудые hайнаар дүүргээ. «Электромашина» заводой эдэбхитэйшүүл хахад жэл соо 660 мянган түхэригэй алмалта хэбэ. Зэдын комбинадайхид 425 мянган, авиазаводойхид 370 мянган түхэригэй алмалта үгэхэ дурадхалнуудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлээ. Эдэнь социалис уялгаар хараалагдаһанһаа һураггүй ехэ.

Урлан нарижуулагшадай хүдэлөөн шиидхэхы шатадаа оробо. Тиимэһээ хаа хаанагүй ажалшадай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ, урлан нарижуулгын ажалда хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулха шухала. Урлан нарижуулагшадай мүрысөө дэлисэ ехэтэй болгохо, тингэжэ абаһан уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэхэ гээшэ тэдэнэй нэрэ солын хэрэг болонхой. Эдэбхи үүсхэл гаргагшад хэлэһэн үгэдөө лаб хүрэхэ.

Н. МАЛЬЦЕВ,
ВОИР-ай областной соведэй түрүүлэгшэ.

Калининай нэрэмжэтэ совхозой нэгэдэхи отделениин механизаторнууд — коммунист Михаил Яковлевич Антонов, Федор Федорович Пичугин гэгшэдэй звено энэ жэл 120 гектарта хартаабха һуулгаһан юм. Тэдэнэр тарилгые гурба дахин борнойлоод, рүүд хоорондохиинь соонь элдүүрилжэ, шороо обоолжо үгөө һэн. Мүнөө хартаабхын эшэнүүд сэсэгээ бижэ, hайнаар эдеэшэжэ байхай.

Эндэхи хартаабхашад гектарай 100 центнерһээ бэшэ ургаса лаб абаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой хартаабхашад **М. Я. Антонов** (зүүн талаһаа), **Ф. Ф. Пичугин** ургасаяа шалгажа байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ГРУЗИ:

ПРОФСОЮЗАЙ БҮЛЭГҮҮДЫЕ ДААГШАД МҮРЫСӨӨ УДАРИДАНА

Димитровой нэрэмжэтэ Тбилисиэй авиационно заводой профсоюзай бүлэгүүдые даагшад социалис мүрысөө эмхидхэдэг дүршэл тухайдаа өөһэдынгөө коллективүүдэй үмэнэ тоосоһон байна.

Отар Папуашвили гэгшын хүтэлбэрилдэг профсоюзай бүлэгэй цехтэ коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэ олгогдонхой. Иимэ нэрэ зэргэ олохын тулада урда тээнь ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байгаа. Жэшээнь, хүдэлмэришэдэй олон мэргэжэл шудалаагүй байһан ушар продукци жэгдээр гаргаха хэрэгтэ һаад тойбо татана гэжэ О. Папуашвили мүрысөөнэй үдэр бүриин дүнгүүдые гаргахадаа тэмдэглэбэ. Тиимэ тула курсануудые нээһэн байна. Профсоюзай бүлэгые даагша өөрөө бусадта үльгэр жэшээ харуулба. Энэ хүн табан ондоо мэргэжэл шудалаа.

Профсоюзуудай бүлэгүүдые даагшанараар Владимир Кристесашвили Федор Барыгин хоёрые нэмэжэ оруулха гэжэ мүрысөөнэй дүримүүд соо заагданхай. Залуу хүдэлмэришэдэй заабаришан болоһон эдэнэр даадаг участогтань хүдэлдэг мэргэжэл олгодог училищи дүүргэгшэдэй түсэбтэ даалгабаринуудаа дүүргээл хадань илаһан дээрэ тоолохо гэһэн пункт договорто оруулһан байна. Энээнэйнь аша үрэ уданшьегүй харагдаба. Зуун залуу хүдэлмэришэд халаанайнгаа нормо үлүүлэн дүүргэдэг болобо.

Профсоюзуудай бүлэгүүдэй ударидагшадай үүсхэлээр хүдэлмэриингөө үдэр аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тулада һаяхан үнгэргэһэн нийтын харалга үйлэдбэриин технологи нарижуулха 900 дурадхал оруулаа.

Г. КЕНЧОШВИЛИ.
(ТАСС-ай корр.).

РСФСР:

ЯН ГЭЖЭ ГОЛ ШАДАР ОЛДОҺОН АЛТАН

Яхад орондохи «Кулар» гэжэ уурхай орон дотороо эгээл хойто зүгтэ оршодог юм. Эндэхи алта малтагшад хойто мүльһэн далайдахи Ян гэжэ голдо томо гэгшын алта олобо. Энэнь 666 грамм татаһан байна. Шэнэ табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябажа байһан комсомол-залуушуулай А. Куртовай даадаг бригада иимэ олзо олоо юм.

(ТАСС-ай корр.).

МОЛДАВИ:

СААДАЙ ТҮРҮҮШЫН УРГАСА

Молдавиин Слободзейскэ районой колхозууд түрүүшынгээ ургасын hайндэрые тэмдэглэбэ. Тэдэнэр «Память Ильичу» гэжэ колхоз хоорондын саад эмхидхэһэн байна. Эндэ персик болон яблокын түрүүшын ургаса хуряагдажа эхилбэ.

Энэ жэлдэ тэдэнэр «туршалтын ургаса» хуряахань. Гурба мянган гектар талмай газар эзэлдэг энэ асари томо саадай ургамалнууд ерэхэ жэлдэ алим жэмэсэйнгээ ургасые үгэжэ эхилхэ ёһотой юм. Түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр саадай талмай хоёр дахинаар үргэдхэгдэхөөр хараалагдана. Саад жэл бүри 180—200 мянган тойно ургаса үгэхэ юм.

ТАСС-ай корр.

Энэ жэлдэ сагай уларилай таагүй байһан ушарһаа, малай тэжээл бэлэдхэлгэ, таряа хуряалга зэргэшэхэнь лабтай болоод байна. Иимэ хүшэр хүндэ байдалай тохёолдоод байхада бригада, звено болон таряашадай хоорондо социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ. наратай үдэр, час бүхэниие хэрэглэхэ, таряа хуряалгада элсүүлэгдэхэ бүхы техникые шанар hайнтайгаар заһабарилха гээшэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон механизаторнуудай нангин уялга болоно бшуу. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, республикымнай бүхы ажалшад юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ тарижа ургуулһан ороохо таряагаа гээлтэгүйгөөр богонихон болзорто хуряажа абаха зорилго мүнөө урдаа табина.

Бидэнэр Хориин аймагта эдэ бүхы асуудалнуудаар hонирхоһон байнабди. Тус аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ Г. С. Санжиевтай эгээл түрүүлэн уулзажа, хөөрэлдэхэдэмнай, иигэжэ мэдүүлбэ.

— Таряа хуряалгада ямар ажахын хэр бэлдэжэ байһые хэлэхэ аргамнай үгы. Аймаг дотор хэды комбайнай заһабарилагдаадшье байһые мэдэнэгүйбди. Ажахынуудһаа мэдээн абтанагүй. Шалгалта хэхэ график һаял табижа байнабди. Иигээд лэ үглөө нүгөөдэрһөө шалгалтаяа эхилжэ, августын 13 болотор дүүргэхэ hанаатайбди. Анаагай совхоз таряа хуряалгые үнгэргэхэ үүсхэл гаргаа. Таряа хуряалгаар аймаг соогоо үүсхэл гаргаа хадань энэ совхоздо түрүүн ошожо харагты, — гэжэ тэрэ бидэндэ дурадхаба.

Үнэхөөрөөшье, нёдондо ган гасуурай болоошье һаа, Анаагай совхозой механизаторнууд, таряашад эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа, ороохо таряанай муу бэшэ ургаса ургуулжа, саг болзортонь хуряажа абаһан байна. Таряа хуряалгын халуун хаһын үедэ ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, түрүү шэнэ онол арга ажалдаа нэбтэрүүлһэнэй ашаар 3200 гектар талмай дээрэһээ 39.800 центнер ороохо хуряажа абаа бэлэй. Совхозой эрхим комбайнернуудай нэгэн Ц. Б. Аюров үнгэрэгшэ жэлдэ 573 гектар талмайн таряа хуряаһан, 4503 центнер ороохо сохиһон байха юм. Иимэ түрүү механизаторнууд эндэ олон ааб даа.

Энэшье жэлдэ совхозой тарялан дээрэһээ яhала hайн ургаса хуряагдахаар хүлеэгдэнэ. Тиимэһээ тус ажахы 10.000 центнер үрэһэ хүрэнгэдэ хааха, 3.000 центнер таряа гүрэндэ худалдаха, нийтын малда 20.000 центнер ороохоной зүйл бэлэдхэхэ түсэбтэй. Энэмнай ехэхэн зорилго болоно. Энээниие бэелүүлхын тулада таряа хадалгын ямаршье участогай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, таряа хуряалгын техникые түгэс hайнаар бэлдэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, ургаса хуряалгын халуун хаһын үедэ техникэ хадаа шиидхэхы хүсэн болоно үгэхэ байна бшуу.

Анаагай совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, механизаторнууд таряа хуряалгые арба гаран хоногой туршада эрхим шанартайгаар дүүргэхэбди гэһэн үүсхэл гаргажа, аймагайнгаа бүхы механизаторнуудта хандахадаа, хоёр дабхар харюусалга бэе дээрээ даажа абаба гээшэ. Тиимэһээ тус ажахы хэлэһэндээ хүрэхын тулада таряа хуряалгаяа хэр бэлэдхэлтэйгээр угтахаяа байнаб гэһэн асуудал зүндөө бии болоно. Августын 20 болотор бүхы техникэ түгэс бэлэн болгогдохо гээд хандалга соонь хэлэгдэнэ. Теэд энэ үдэр болотор тоо тойхон хоног үлөө. Гэбэшье мүнөө жэлдэ хүдэлхэ 22 комбайнай 16-ниинь, 13 жаткын 10-ниинь бэлэн болоо hанаатай.

Шалгалта юу харуулааб

ЯАРАХААР БОЛОО

Таряа хуряалгын техникын хүсэд бэлэн болоогүй байгаашье һаань, МТМ-эйн хашаа соо ороходо хүнүүдэй эршэтэйгээр ажаллажа байһаниинь харагданагүй. Оройдоол гурбан хүн комбайн заһабарилгада хабаадуулагданхай. Тэдэнэрэй хоёрынь хүдөө ажахын институдай студентнэр. Иимэ харюусалгатай хүдэлмэридэ ажалай дүршэлөөр бага залуу студентнэрые табихадань хэр hайн шанартай заһабарилга хэхэ гээшэб? Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд таряа хуряалгын техникэ заһабарилгада хайша хэрэгээр, ёһо тэдысэ хандана гээшэ ха гэжэ hанамаар.

— «Сельхозтехникын» отделени комбайн болон бэшэшье техникын запасной частяар хүсэд ханганагүй. Тоолохо болоо һаа захагүй олон юумэн дуталдана, заһабарилга ехээр hаатана, — гэжэ совхозой главна инженер М. Н. Евсин гомдол барина.

Иигэжэ тэрэнэй гомдол барихань зүб. «Сельхозтехника» нэгэдэл ажахынуудые запасной частяар хангахаһаа байтагай комбайн заһабарилгада «намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гэһэн шүүгээр хандадаг болошонхой. Гансахан Хориин аймагта 41 комбайнай оройдоол нэгэниинь «Сельхозтехникын» отделениин хүсөөр заһагдаа. Иимэ туһаламжые. «нохойн хатар — хатар бэшэ» гэһэн шүүгээр ойлгоходо болохо.

Гэбэшье хүнэй гар хараад һуухадаа, «дааража» болохо бшуу. Таряа хуряалгын техникэ бэлдэлгэдэ жэжэ божо хэрэг байха ёhогүй. Нэгэшье хоолос гээхэгүйн тулада набтараар ургаһан гү, али бороодо сохюулжа унаһан таряа хуряахаар комбайн, жаткаяа эртээнһээ тааруулха, ороохо, һолоомоной гоожохогүйгөөр бүхы нүхэ һүбыень бүглэхэ, үдэшэ, һүниин сагта хүдэлхын тулада зайн галаар комбайнаа хангаха шухала. Энэ жэлэй ургаса шииг ехэтэй байха. Тиимэһээ ороохоной тоог hайнаар түхеэрхэ, бэлдэхэ гээшэ таряа хуряалгын шухалын шухала хэмжээ ябуулгануудай нэгэн болоно. Энээн тухай асуухадамнай совхозой главна агроном В. И. Осипов иигэжэ харюусаа:

— Шэнэ ургаса тушаан абалгада ороохоной тоог бэлэн болоогүй. Нёдондо ха шаагайнь үүдэ хааһанһаа хойшо нээгээгүйбди. Сэхыень хэлэхэдэ, хургаа хургаараа сохёодүй байнабди. Таряа хатааха, сэбэрлэхэ техникэеэ заһабарилжа эхилээдүйбди. Тэндэ ошоһоноймшье дэмы. Хуу задагай зайдан.

Иимэ задагай зайдан байдалтайгаар таряа хуряалгада бэлдэжэ байгаад ямар арга боломжоёо хаража, үүсхэл гаргаһан, аймагай бүхы механизаторнуудта хандаһан байгаа гээшэбта гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдһээ һуралтай болоно.

Хориин совхоздо баһал иимэрхүү байдал үзэгдөө. Тус ажахы энэ жэлдэ 3.407 гектар талмай дээрэһээ 25.928 центнер ороохо таряа хуряажа, 9.550 центнер үрэһэ хүрэнгэдэ хааха зэргэтэй. Энэ зорилгоёо дүүргэхын тулада ямар хүдэлмэри хэгдэнэб. ямар хэмжээ ябуулга хараалагдааб? Энээн тухай тоб байса хэлэхэдэ, ошоно шалгалтанһаа бэрхэтэй байшоо. Совхозой главна инженер Геннадий Очирович Буянтуевай гарта ямаршье данса бүридхэл байхагүй, машина, техникэеэ хадагалха газаргүй һэн шалтаг бараад, комбайнер бүхэндэ техникэеэ даагуулжа үгэжэрхиһэн байна.

— Өөһэдөө хүдэлхэ комбайнаа hайнаар заһабарилһай байха. Би амаралтада байһанаа һаял ажалдаа гараа. Юушье мэдэнэгүйб. 15 комбайнаймнай 12 заһабарилагдаһан, 6 жаткамнай бултадаа бэлэн болоһон байха ёhотой, — гэжэ совхозой главна инженер манай асуудалда тодо харюу үгэбэгүй.

Хэзээ таряа хуряалга эхилхэ, хэды хоногто энэ харюусалгатай хүдэлмэри дүүргэхэ байһанаа совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй хэнииньшье мэдэнэгүй. Таряа хуряалгада бэлэдхэл тухай суглаа, зүблөөшье үнгэргэгдөөгүй һаар.

— Хүдэлмэриин планаа һаял табижа байнабди, үглөө нүгөөдэр зүблөөн дээрэ хаража үзөөд, баталхабди, — гэжэ совхозой агроном-мелиоратор Т. Е. Скворцов хөөрэнэ.

Нюдэ балай, шэхэ дүлий ажаллажа ябаһан энэ совхозой мэргэжэлтэд бүхы таряагаа амяарлан хуряаха hанаашална. Тэдэнэрэй хараа бодолые багсаалан дожо үзэхэдэ иимэ байна: Хэрбээ жатка бүхэн үдэрэй дунда зэргээр 20 гектар таряа сабшабал, (элдэб тагаанаар һаатаха, һаминал ушарые хараада абахагүй һаа да), бүхы таряагаа һара туршада гансахан сабшажа дүүргэхэ болоно.

Мэргэжэлтэдэй өөһэдөө юугээшье хэхэеэ мэдэнэгүй ябахада механизаторнуудай «мана һохор» шэнги ябаха бэшэ аал даа. Техникэ hайнаар шудалһан механизаторнуудһаа таряа хуряалгын тэрэхи амжалта нэн түрүүн дулдыдаха байна. Комбайн, агрегат бүхэнэй һаатахагүйн тулада дүй дүршэлтэй комбайнернуудаар тэрэниие хангаха хэрэгтэй. Гэбэшье совхоздо 4 комбайнер, 6 тракторист дуталдана. Ондоо тээһээ хүнүүдые эльгээхэ гэжэ хүлеэгээд лэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд гараа тэбэреэд һууна, өөһэдөө арга хурганагүй байна нэгүй.

Ороохоной тоог бэлэдхэгдэлоодүй. Таряа адхадаг газар дээгүүрнь минеральна удобренижүүлгэ бороодо ороод ужэжэ хэбтэнэ. Ороохо бэрлэхэ агрегадууд нёдондо нойнгоо һуурихаа хүдэлөөгүй, эндэ тэндэ таража хай. Мүн олон гахайнуудай хашаа соонь орошонхой, нёдондоной хур ороохо үлэгдэл суглуулжа, ялгажа онгилжо, бэлшэжэ ябана. «ЗАВ-10» түхэлэй ороохо сэбэрлэхэ пунктын һуурие табигдажа дүүрэһэн хүдэлмэриин саашанхи хүдэлмэринь эхилээ дэнэгүй. «Бурятсельхозмонтажай» ПМК (начальнигынь Николай Иванович Шо...) хабсаруулгынь хүдэлмэриие унжагайруулна. Хэрбээ һуралтай хэмжээ абаагүй һаа, энэ үбэлшье болотор энэ пункт ашаглалгада үгтэхэгүй.

Шалгалтын бригадын шууд: И. ТАРЯШИНОВ, хони үсхэбэрилдэг совхозуудай трестын ахалагша агроном; **Б. ЛУБСАНОВ,** ургамал хамгаалха республиканска станциин агроном; **Г. ХАГОЕВ,** «Шэнэ Үдэ» газетын редакторай орлогшо; **Б-Н. НАМДЫКОВ,** манай тусхай корр.

ХЭРЭГЫНЬ УРАГШАТАЙ

Уланай колхозой механизаторнууд Украинын таряашадай жэшээгээр энэ жэлэйнгээ таряа хуряалгые үнгэргэхэ тухайгаа аймагайнгаа механизаторнуудта мэдүүлһэн юм. Энэ халуун хаһада хүдэлгэгдэхэ оньһон машинануудаа сагтань hайн шанартайгаар заһабарилжа дүүргэхэ гэһэн зорилго тэдэнэр урдаа табиһан.

Комбайн болон хүдөө ажахын бусад машинануудые заһабарилгада механизаторнууд түрүүшын үдэрһөө эдэбхитэйгээр хабаадажа захалаа һэн. Ажахын механизаторнууд 11 комбайн, силосэй 6 комбайн заһабарилха түсэбтэй байһан һаа, энэ хүдэлмэреэ ойрын 2—3 үдэрэй туршада дүүргэхэнь.

Тарянай тоог дээрэ хүдэлгэдэхэ оньһон машинануудые заһабарилга мүн аза урагшатай hайн гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Техникэ заһабарилгын механизаторнууд Бошго Будаев, Эрдэни Нанзатов, Цырен Доржиев, Очир Чимитцыренов, Иван Низовцев болон бусад хүдэлдэг нүхэд сооһоо онсо шалгарна.

Г. ЛАМУЕВ.

Баргажанай аймаг.

Хада уулаар баян Аха нютагай хонишод һүрэгүүдээ зунай хүхэ ногоондо оролдосотойгоор бэлшээжэ, таргалуулжа байна. Байгша ондо «Улаан Аха» колхозой хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 87 хурьга абаба. Тус ажахын нэгэдэхи бригадынхид 1.449 эхэ хониноо 1.236 хурьга абаад, гарза хоролтодо оруулангүй түлжүүлжэ шадаа. Тус бригадын ахалагша хонишод С. Ж. Доржиев, Е. Будаев, Б. Дугаров хамта хүдэлдэг нүхэд сооһоо онсо шалгаржа гараа.

Мүнөө үедэ хонишод Обоотын хужар, Мунгарган һүүл, Шэбээн соорхойн холын бэлшээридэ зуһажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. «Улаан Аха» колхозой хонишод зүүн гарһаа Д. Доржиев, И. Мункоиова, С-Ж. Доржиев, В. Мункоиов, Л. Мункоиова гэгшэдые харанат. 2. Бүлэг хонид бэлшээридэ.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.

ХОРИ ГАРАН ЖЭЛДЭ — ЗҮГЫШЭНӨӨР АЖАЛЛАНА

Эрхирэгэй совхозой 4-дэхи отделени зүгы баридаг юм. Энэ һалбариинь коммунист Николай Иванович Интигринов 23 жэлэй турша соо даажа байдаг. Тэрэнэй эгээл түрүүн абахадань, оройдоол 20 бүлэ зүгынүүд байһан гэхэ. Харин мүнөө 120 бүлэ болонхой.

Николай Иванович зүгышэн мэргэжэлээ түгэс шудалһан хүн гээшэ. Жэлһээ жэлдэ зүгын тоһо суглуулха түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг байна. Жэшээлхэдэ, нёдондо 6 тонно зүгын тоһо суглуулха даабаритай байһан һаа, тэрэнээ бүхэли тонноор үлүүлһэн байха юм. Энэнь совхозой олзодо яһалахан нэмэри боложо үгэһэн байха.

Мүнөө жэлдэ зүгын тоһо түрүүшынхээ суглуулхадань 1 тонно 100 килограмм татаа һэн. Жэлэйнгээ даабарияа баһал үлүүлхэ эрмэлзэн хүдэлжэ байна.

Зүгышэн Николай Иванович эдэбхитэй коммунист. Мүнөө тэрэ отделениингээ партийна эхин организацийн секретаряар хүдэлжэ байдаг.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ҺУРГУУЛИИН УЧАСТОГТА

Эртэ үглөөгүүр. Һургуулиин эргэдэхи участок дээрэ үхибүүд суглараба.

— Мүнөөдэр хэхэ юумэмнай ехэ, — гэжэ багшынгаа хэлэхэдэ, һурагшад нэгэн дуугаар зүбшөөнэ.

Нажарай эхинһээ хойшо һурагшад энэ участок дээрэ оролдожо ажаллаа юм. Үнэхөөрөөшье, хэхэ ажал ехэ байгаа: ургаса уһалха, үбһыень түүхэ, шоройень обоолхо, газарыень зөөлэрүүлхэ.

Гусиноозерск хотын № 1 һургуулиин участогай хажууда ошоһон, хараһан хүн заагүй баясаха байха гээд һанааб.

Гаршуухын сэсэглэжэ байгаа хараа һэн гүт? Сагаан сэсэгүүдээ надхуулһан энэ ургамалые харахада, ехэ һонин. Тээ саанань шэниисын «далайхан» хүнэй үбсүү тулама үндэрөөр долгилно. Мүн бөөс эндэ тариглаанхай. Полиин хатан гүүлэһэн кукурузын томо набшанууд, горохой сал ногоон эшэнүүд һэбшээхэн һалхинда һаршаганалдан байна.

Овощой талаар эндэ ехэ баян. Үгэрсэ, капуста, кабачки, морхооб, помидор, мангир эндэ тон һайнаар ургаа.

Һурагшадай эбтэй эетэй коллективые биолог-багша Анна Михайловна Жаркова хүтэлбэрилнэ. Энэ хүмнай үхибүүдые гансал ажалда ябуулангүй, эндэ хэшээлнүүдээ үнгэрдэг байха юм. Ном соо уншажа мэдэһэн, хадууһан зүйлөө бодото хэрэг дээрэнь шалгалжа, овощ, таряа таримал һуралга, тэдэнэйнгээ хойноһоо харууһална. Энэнь ехэл туһатай байна бшуу.

Үгэрсэ, помидорой таригдаха газар үшөө март һарын һүүл багаар бэлдэгдэжэ эхилээ. Богонёор хэлэхэдэ, парникүүд бэлэн болгогдожо эхилэ гээшэ лааб даа. Овощой таригдаха газар дээрэ наг бүхэ адхагдана, хайрсагууд бэлдэгдэнэ. Тиигээд дулаан болоходоо, шэллэгдэһэн парник соо овощой үрэһэн таригдана.

Класс бүхэн өөһэдын участогтай байдаг юм. Намар болохо үеэр хэн ямараар хүдэлөөб, хэр оролдооб гэжэ дүнгүүд гаргагдадаг юм.

Сэсэрлиг саад соонь жэмэсэй олон гээшэнь! Малина, сливэ, вишни, яблоко, ранетка...

Иигэжэ Гусиноозерск хотын № 1 һургуулиин һурагшад зунай амаралтын үедэ участок дээрэ һайнаар ажаллажа, баян ургаса хуряажа байна. Энэ габьяань биолог-багша Анна Михайловна Жарковагай оролдолготой сэхэ холбоотой юм.

Е. ГЕРАСИМОВА.

Гусиноозерск хото.

ХЭБЛЭЛЭЙ ЭДЭБХИТЭДЭЙ НАНГИН УЯЛГА

Нийтынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, 1973—1974 онуудай малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэхэ тухай парти, правительствын абаһан тогтоолые бэелүүлхэ зорилготойгоор КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол һаяхан баталба. Тэрээн соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, ажахы бүхэндэ адууһа малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэжэ абаха, малай байрануудые хаһа сагтань заһабарилан бэлдэхэ гээшэ партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй гол зорилгонь болоно гэжэ онсо тэмдэглэгдэнэ.

Энэньшье ойлгосотой бэзэ. Үнэхөөрөө, мүнөө үедэ энээнһээ шухала хүдэлмэриин үгы байһаниинь элитэ. Хэдэхэн хоногой үнгэрхэдэ, таряа хуряалгын хүдэлмэри эхилжэ, үшөө нэгэ тон харюусалгатай үс захалха байна. Тиимэһээ эдэ үдэрнүүдтэ үбһэ хуряалгаяа улам түргэдхэжэ, ургаһан ногоогоо дуүһан суглуулжа абахын тула бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёһотойбди.

Энэ тон шухала зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ нютагай хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй үүргэ тон ехэ байна. Юуб гэхэдэ, манай парти, правительство али нэгэн шухала хэрэг шиидхэхэдээ саг үргэлжэ совет хэблэлдэ түшэглэдэг, найдадаг гээшэ. Энэ талаар хаража үзэхэдэ, илангаяа аймагай газетэнүүд онсо шухала уялга дүүргэдэг гээшэ. Ушарынь, эдэ газетэнүүд бүхы хэблэлэй эгээн лэ олониинь, олон бэшэгшэдтэй, эдэбхитэдтэй, уншагшадтай. Тиимэһээ эгээн лэ нүлөө ехэтэй байна ха юм.

«Нютагай хэблэл хадаа Совет засагай тогтоһонһоо хойшонхи жэлнүүдтэ хүдөө тосхонуудта болоһон социальна ба культурна угаа ехэ хубилалтануудые үнэмшэстэйгөөр харуулна. Экономикын, газар тарилан бүри болбосоноор эрхилэлгын, мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлгын асуудалнууд тушаа тодорхойгоор бэшэнэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые эдэбхитэйгээр тайлбарилна, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ хүдөөгэй ажалшадай гаргадаг патриотическа үүсхэлнүүдые дэмжэнэ» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай 1968 ондо абаһан «Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ районно газетэнүүдэй дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ тухай» тогтоол соо хэлэгдэһэн байдаг.

Тус тогтоолой гараһан сагһаа хойшо нютагай хэблэлэй үүргые бүри дээшэлүүлхэ, улам нүлөө ехэтэй болгохо талаар нилээдгүй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Энээнэй ашаар манай республикын аймагай олохон газетэнүүд пропагандист, эмхидхэгшэ байһан үүргэеэ мүнөөнэйшье шухала харюусалгатай шатада һайнаар дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэе. Үнгэрһэн үедэ газетэ бүхэн шахуу удха түгэлдэр болоо, ажабайдалай гүн сооһоо һонирхолтой бэшэгүүдые толилно. **«Бэшүүрэй таряашан»**, Хяагтын **«Ленинэй туг»**, **«Баргажанай үнэн»** газетэнүүдтэ хүдөө нютагуудта бололожо байһан үндэһэн хубилалтанууд тодорхойгоор толилогдоно. Хүдөө нютагуудай ажалшадай эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ, түрүү хүнүүдэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ асуудалнуудта анхарал табина. Эдэ болон мүн бусад газетэнүүд ажабайдалай асуудалнуудые бодомжотойгоор харуулхатаяа хамта, дутуу дунда зүйлнүүдые зоримгойгоор шүүмжэлдэг юм. Зүгөөр энэ хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгонуудаа бэелүүлхэдээ, редакциин хүдэлмэрилэгшэд нэн түрүүн хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдтээ түшэглэдэг байна.

Теэд тиигэнгүйшье яаха һэм. Уншагшадые, хэблэлэй эдэбхитэдые өөрынгөө хүдэлмэридэ үргэнөөр хабаадуулжа шадаһан лэ газетэ һонирхолтой, удха түгэлдэр байдаг шуу. Хараад үзэе. Һүүлэй үедэ **«Прибайкалец»** газетэ ажахын асуудалнуудые харуулха, тиигэжэ ажалшадые үргэнөөр элсүүлхэ талаар горитой дүй дүршэлтэй болоо. Прибайкалиин аймагта хура бороотой байжа, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ һаад хэһэн гээшэ. Тиигэбэшье үбһэ хуряалга эндэ муу бэшээр эрхилэгдэнэ. Энээн тухай газетын хуудаһануудые иража харахада элихэн харагдана. Мүнөө үедэ тэжээл бэлэдхэхэ, таряа хуряалгада бэлдэхэ асуудалнууд тус газетын гол хэрэгынь болоод байна гэхэдэ алдуу болохогүй. «Тэжээл бэлэдхэл—хүн бүхэнэй хэрэг» гэһэн гаршаг номерһоо номерто шахуу таһардаггүй. Эндэ хэблэгдэдэг бэшэгүүдые, тобшо мэдээсэлнүүдые уншахада удхатай, һонирхолтой байдаг юм. Юундэб гэбэл, гол түлэб хүдөө бэшэгшэд хабаададаг. Жэшээлхэдэ, хэблэлэй эдэбхитэд Л. Бабинцева, П. Хороших, Н. Плюсова, Н. Байбородина болон бусадай эльгээһэн статья, корреспонденцинүүд туһатай байдаг. Мүн ажахын энэ гол асуудалнуудаар аймагай хүтэлбэрилхы тушаалтад шухала шухала асуудалнуудаар статьянуудые толилжо байдагынь һайшаалтай. Тиихэдэ үбһэшэдэй, механизаторнуудай хоорондо эмхидхэгдэжэ байһан социалис мүрысөө харуулхадаашье редакциин коллектив гол түлэб хүдөө бэшэгшэдтэ түшэглэнэ. Тиигэжэ ажахын энэ хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулжа, үргэн нийтэ зониие элсүүлнэ гээшэ.

Иимэ жэшээнүүд манайда яһала бии. Энээнэй урда тээ Загарайн аймагай «Вперед» гэжэ газетэ тухай олон дахин дурсагдаһан байха. Тиигэбэшье мүнөө эндэ хэдэн үгэ хэлэлтэй гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, тус редакциин коллектив уншагшад, хүдөө бэшэгшэдтэйгээ холбоо барисаагаа улам батадхаха талаар ехэ дүй дүршэлтэй болонхой юм. Газетын номер бүхэн гансал нютагайнгаа байдалһаа аваһан материалнуудһаа бүридэдэг. Тиимэһээ жэл бүри уншагшадайнь тоо олошоржо байдаг. Тэрээнтэй хамта эдэбхитэдэйнь тоо мүн лэ олон болоно. Мүнөөнэй шанга сагта — тэжээл бэлэдхэлгын үедэ эдэбхитэдэй хүсөөр нютаг бүхэндэ рабселькорнуудай постнууд байгуулагданхай. Тэдэнэй хүсөөр тэжээл бэлэдхэлгын асуудалые газетэ үргэнөөр харуулна. Номер бүхэндэнь «рабселькорнуудай, селькорнуудай постын гэшүүн» гэһэн үгэнүүдые уншажа болоно. Эдэ постнуудынь таряа хуряалгын үедэшье хүдэлхэ юм.

Иигэжэ манай газетэнүүдэй, хэблэлэй эдэбхитэд ажахын шухала кампанида үргэнөөр хабаадажа, өөһэдынгөө хубитые оруулжа байна. Зүгөөр энэ асуудалда зарим тэды дутуу дунда зүйлнүүд үзэгдэнэ. Зарим газетэнүүд тэжээл бэлэдхэлгын асуудалнуудаар материалнуудые толилходоо үшөө халирхайгаар бэшэнэ, сагай уларил урдаа барлад, доторойнгоо арга боломжонуудые хүсэд хэрэглэжэ шадаагүйшүүлые хатуу шангаар шүүмжэлнэгүй, миин лэ эбсэшоол байна гэхэдэ, алдуу болохогүй. Энээндэ эсэс табиха саг тулаа. Иигээд лэ зунай һүүлшын һара ходоржо, намарай үе эхилхэнь. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэл тухай үдэрһөө үдэртэ зураглажа, энэ хэрэгтэ хэблэлэйнгээ эдэбхитэдые бүри олоор, бүри эдэбхитэйгээр хабаадуулха гээшэ редакци бүхэнэй арюун нангин уялга мүн. Тиигээд саашаа таряа хуряалгын, малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэлэй асуудалнуудые хараадаа абажа, энээн тухай мүн лэ үргэнөөр, ехэ харюусалгатайгаар бэшэхэ болонобди.

Мүн партийна организацинуудай, нийтын эмхинүүдэй, агитколлектив болон политинформаторнуудай, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай энэ талаар бүтээжэ байгаа хүдэлмэриин дүй дүршэлые харуулха, дутуу дундыень элирхэйлхэ ёһотойбди. Эгээл энэ үедэ партиин туһалагша, хурса зэбсэг байһанаа үшөө дахин гэршэлэн харуулхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдохо гээшэ мүнөөдэрэй дайшалхы зорилгонуудай нэгэн болоно бшуу.

Ив. ОЧИРОВ,
КПСС-эй обкомой хэблэлэй секторые даагша.

Номой таг

ЛЕНИНЭЙ ЗОХЁОЛНУУДАЙ СУГЛУУЛБАРИ

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе түрүү үзэл бодолго хүн түрэлтэн тэмдэглэһээр үнишье болоогүй. Энэ ойдо зорюулан, «Ленин хэблэлдэ» гэһэн гаршагтай научна суглуулбари хэблэн гаргагдаһан бэлэй. 1894 онһоо хойшо 1968 он болотор СССР-тэ, хилын саана хэблэгдэһэн В. И. Ленинэй зохёолнууд суглуулбари соо заагданхай.

Тус суглуулбари хэблэлдэ бэлдэһэн Бүхэсоюзна номой палата бусадшье материалнуудые суглуулжа үргэлжэлһөөр. СССР-тэ, хилын саанашье Ленинэй номуудые хэблэдэг газарнууд һайнаар хараада абтаһан байгаа. Тиигэжэ **«Ленин хэблэлдэ. 1894—1970 онууд»** гэһэн хоёрдохи суглуулбари хэблэн гаргахадань тон ехэ туһаламжа хүргөө. Энэ суглуулбари республиканска А. М. Горькиин нэрэмжэтэ библиотекэдэ һаяхан ороо.

Агууехэ Октябриин революциһаа урид Ленинэй 212 ном ба брошюра 573,9 мянган хэһэгээр хэблэгдэһэн байна.

Октябриин революциин хойто тээ Ленинэй номууд жэл бүри олоор хэблэгдэдэг болонхой. 1918—1970 онуудта 11109 дахин 395928 мянган хэһэгээр манай ороной арадуудай 63 хэлэн дээрэ, харин оронуудай арадуудай 39 хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн байна. Манай партиин тусхай шиидхэбэреэр 1920 онһоо В. И. Ленинэй суглуулагдамал зохёолнууд хэблэгдэдэг болоһон юм.

В. И. Ленинэй олонхи ехэ удха шанартай зохёолнуудынь 100 гара дахин гаргагдаһан, тиихэдэ 10-һаа үсөөгөөр хэблэгдэһэн нэгэшье зохёол байхагүй. Жэшээлхэдэ, «Залуушуулай союзуудай зорилгонууд» 500 дахин, «Империализм хадаа капитализмын хүгжэлтын дээдэ шата мүн» гэжэ ном 236 дахин хэблэгдээ. Эдэ бүхы һонирхолтой тоо баримтанууд суглуулбариин нэгэдэхи хуби соо оруулагдана.

В. И. Ленинэй номуудай Союзна республиканuудта хэблэгдэдэг тухай тодорхой тоонууд хоёрдохи хуби соонь оруулагдаба. Багшын зохёолнуудые түрэл хэлэн дээрээ уншадаггүй үндэһэн арадууд СССР дотор үгы шахуу юм. Зохёолнуудынь СССР-эй арадуудай хэлэн дээрэ 5829 дахин хэблэгдээ. 1918—1970 онуудта В. И. Ленинэй зохёолнууд буряад хэлэн дээрэ 60 дахин хэблэгдэжэ, 205.8 мянган хэһэгээр тараагдаһан.

Үнгэрэгшэ зуун жэлэй эсэстэ Ленинэй зохёолнууд хилын саана хэблэгдэжэ эхилһэн. «Фабрика ба заводуудай хүдэлмэришэдһөө абадаг яла тухай хуули тайлбарилга» (Женева, 1897 он) гэһэн брошюра хилын саана хэблэгдэһэн түрүүшын зохёол юм. Тиигээд «Юу хэхэб» гэһэн зохёолынь 1902 ондо Лондондо хэблэгдэһэн байна. 1897—1970 онуудта В. И. Ленинэй зохёолнууд харин 62 оронд о 67 арадай хэлэн дээрэ хэблэн гаргагдаа. Тэдэнэй 40 процентнь социалис оронуудта гаргагдаа.

Гэхэтэй хамта Ленин тухай олон тоото номууд, шэнжэлэлнүүд, брошюранууд хаа хаанагүй хэблэгдэнэ.

Арадуудай агууехэ вождиин ажабайдал ба ажал ябуулгада зорюулагдаһан номууд, уран зохёолшодой номууд энэ тоодо оролсоно. СССР-тэ 1918 онһоо 1970 он болотор 12261 ном ба брошюра 359 миллион хэһэгээр хэблэгдээ. Эдэ номууд соо Ленин—теоретик, хүдэлмэришэн ангиин вождь, Коммунис парти, Совет гүрэнние байгуулагша гэжэ тодоор харуулагдаа.

В. И. Ленинэй бэшэһэн, хэһэн юумэ далай мэтэ ехэ. Дэлхэйн ямаршье булан хизаарта ажаһуудаг хүн багшын зохёол сооһоо һургаал, зүбшэл заабари абаха гэжэ эрмэлзэнэ. Юундэб гэхэдэ, ажабайдалайнгаа, тэмсэлэйнгээ олон тоото асуудалнуудта эдэ номууд, зохёолнууд сооһоо дүүрэн харюу абана бшуу.

Үргэн уншагшадта зорюулагдаһан «Ленин хэблэлдэ. 1894—1970 онууд» гэһэн энэ суглуулбари совет хүнүүдые, харин оронуудай уншагшадые һонирхуулха байһаниинь лабтай.

М. ДОНДУБОН,
республиканска А. М. Горькиин нэрэмжэтэ библиотекын библиограф.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

АМТАТАЙ ЭДЕЭНЭЙ ЭЗЭН

Улаан-Үдэ хотын 9-дэхи столово хүдэлжэ эхилһээр балай үнинэй бэшэшье һаа, хүн зониие һайнаар хангадагаараа түрүү столовонуудай нэгэн болонхой. Хотын Советскэ райондо байдаг энэ столоводо эртэ үглөөнһөө хүдэлмэриин үдэрэй дүүрэтэр хүн зон олон байдаг.

Досоонь ороходо арюун сэбэр, эдеэ хоолыншье һайнаар бэлдэгдэнхэй байдаг. Һайн эдеэ хоол бэлдэхэ хэрэгтэ тогоошодойнь үүргэ ехэ. Эндэхи тогоошод хүн зониие амтатай һайн эдеэгээр хангаха зорилгоор бүхы мэргэжэл шадабаряа гаргадаг юм. Тэдэнэрэй дунда олон жэлдэ хүдэлжэ, амтатай һайн эдеэ шаналгын нюусые шудалһан бэрхэ тогоошон бии. Тэдэнэй нэгэн Галина Акимовна Краснинскаягай ажал тухай тогтон хэлэмээр. Галина Акимовна тогоошоной ажалда арба гаран жэлэй туршада оролдосотой бэрхээр ажаллажа, 6-дахи разрядай тогоошон болохоһоо гадна, коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө. Энэ эрхим эдеэ шанагша халаанайнгаа даабари саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тогоошон Г. А. Краснинская.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

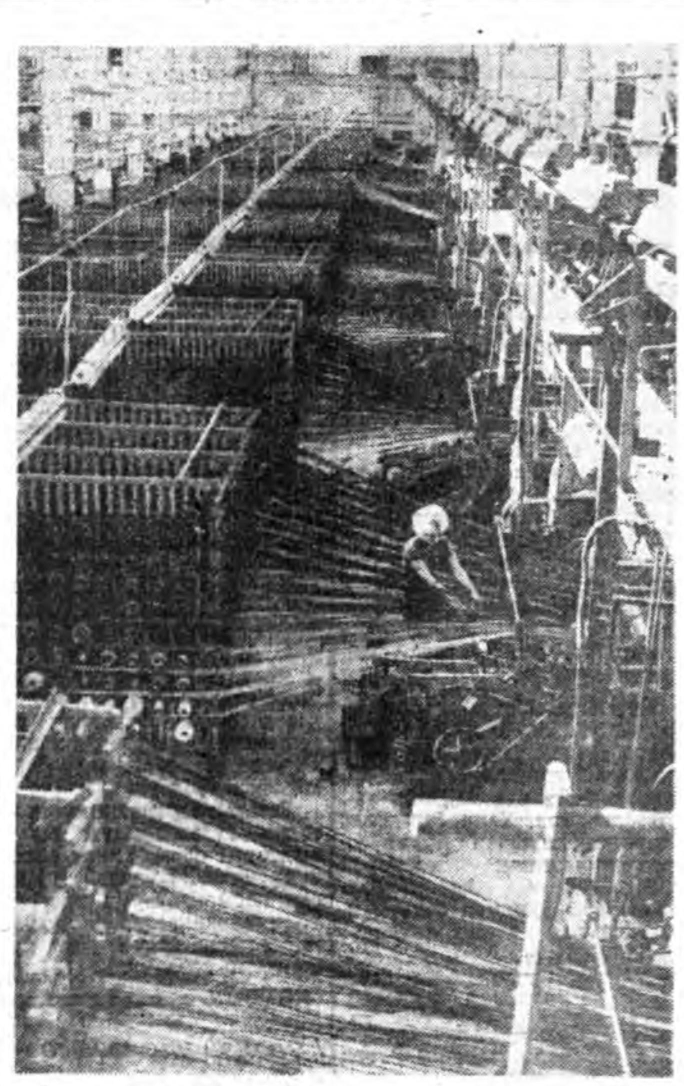

ТАДЖИК ХИБЭСҮҮД

ТАДЖИГАЙ ССР. Эртэ урда сагай угалзата зурагуудые мүнөө үеын нарин технологи хэрэглэжэ, үндэр бүтээсэтэй агрегадуудаар мүнөө хибэс нэхэгдэдэг болоо. Таджикистандахи Кайраккумай хибэсэй комбинадай бүтээн гаргаһан продукци орон дотор мэдээжэ болонхой. Тус комбинадай нэхэһэн хибэсүүд бүхэ, гоё һайхан зурагтай, элдэб үнгэтэй байдаг.

Предприятида жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн үдэрһөө үдэртэ эршэдэжэ байнхай.

Шадамар бэрхээр, дүй дүршэлөө андалдан хүдэлжэ, хибэс нэхэгшэд даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө оролдоно. 20 000 дүрбэлжэн метр хибэс түсэбһөө гадуур нэхээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жаккардын цех. Цех шэнэ техникээр гүйсэд хангагданхай.

ТАСС-ай фотохронико.

АХА ДҮҮ АРАДАЙ ҺАЙНДЭР

28 жэлэй саада тээ Японой милитаризмын Манчжуртахи сэрэгэй хүсэнэй бүлэглэлые Совет армиин үй бута сохиһоной эсэстэ, национально-сүлөөлэлгын сэрэгшэдтэй хамта тэмсэжэ, Японой колонизаторнуудһаа сүлөөрһэн корейн арад зон үни удаан хүлеэһэн эрхэ сүлөөгөө олоһон, социалис хүгжэлтын замда ороһон юм. Үнгэрһэн эдэ жэлнүүдэй туршада ажахын, политическэ, нийтын болон культурын ажабайдалай бүхы һалбаринуудта ехэ амжалтанууд туйлагдаһан байна. Гээгдэнги орон байһан индустриальна гүрэн болоо. Ороной национальна бүтээлэй продукциин дүрбэнэй гурбан хубинь мүнөө промышленность үгэнэ гэхэдэ ойлгосотой бэзэ. 1971—1976 онуудта КНДР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 6 жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Энэ түсэбэй ёһоор, промышленна үйлэдбэриин хэмжээн энэ зургаан жэлэй туршада хоёрһоо үлүүгээр ехэ болохо хараатай.

Республикын ажалшадай амжалтанууд хадаа нэн түрүүндэ эдэнэрэй шэн габьяата ажалай үрэ дүн мүн. Эдэ амжалтанууд социалис бусад гүрэнүүдтэй КНДР-эй байгуулһан аха дүүгэй адли тэгшэ харилсаануудай үрэ дүн мүн гэжэ энээнтэй хамта тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Республикын экономико хүгжөөхэ хэрэгтэ Советскэ Союзай оруулһан хубита нэмэри ехэ даа. СССР-эй туһаламжын ашаар КНДР-тэ промышленна 50 предприяти һэргэн бодхоогдоһон ба шэнээр баригдаһан байна. Республикын эгээл томо, шухала удха шанартай предприятинууд гэхэдэ, Чхончжинскэ металлургическа завод, Хынгнамскэ химиин комбинат, нефтехимиин промышленностиин түрүүшын томо барилга болохо Унгадахи нефть илгадаг завод, Пхеньяндахи текстильнэ комбинат, орон дотороо баригдаһан ТЭС-үүдэй нэгэн — Пукчанска ТЭС, Вонсандахи, Нампходохи судоверфи болон бусад ороно. Мүнөө үедэ Советскэ Союзай туһаламжаар орон дотор промышленна 30 гаран предприяти баригдажа байна.

КНДР-эй промышленна предприятинууд гансахан орон доторхи эрилтэ хэрэглэмжээ хангахын тулада хүдэлнэ бэшэ, харин Корейн хүдэлмэришэд, инженернүүд болон техникүүдэй уран бэрхэ гараар бүтээгдэһэн продукцинь ондоо гүрэнүүдтэ ехээр эльгээгдэнэ. Энэ республикын продукци дэлхэйн 80 гаран гүрэнүүдтэ мэдээжэ болонхой. Ази болон Африкын хүгжэлтын замда ороһон хэдэн олон оронуудта КНДР техническэ болон бусад туһаламжа үзүүлдэг болоо.

КНДР-эй хүдөө ажахы үндэһөөрөө хубилаа. Кооперативна үйлэдбэридэ ороһоной ашаар, электрын элшэ хүсэ, техникэ, ирригаци (100 гектар бүридэ 30 гектарынь уһалагдадаг газар байдаг юм) хэрэглэһэнэй ашаар рис болон бусад ургамалнуудай тогтууритай баян ургаса абадаг болоһон байна. Пхеньянда, эндэ һаяхан болоһон хүдөөгэй эдэбхитэдэй бүхэреспубликын съезд дээрэ Корейн-Ажалай партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, КНДР-эй Президент Ким Ир Сен үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ тэмдэглэбэ: мүнөө жэлдэ хүдөө ажахын үйлэдбэри нилээд ехээр хүгжөөгдэхэ юм. материально-техническэ бата бэхи һуури табигданхай, энээнэй ашаар ойрын жэлнүүдтэ 6,5—7 миллион тонно тарян абтаха юм.

Түби дэлхэй дээрэ социалис Корейн нэрэ хүндэ дээшэлэнхэй. Бүхы дэлхэй түбиин 50 гаран гүрэн энэ республикатай дипломатическа, консулой болон бусад харилсаануудые тогтооһон байна. КНДР—уласхоорондын олон организацинуудта хабаадагша, тэрэ тоодо ООН-ой тусхай организацинуудта хабаададаг юм.

Сүлөөлэгдэһэн сагһаа хойшо 30-аад шахуу жэлэй үнгэрөөшье һаань, Корей мүнөө болотор 38-дахи параллелеэрээ хоёр тээшээ хубаагданхай зандаа байһаар. Энэ хэмэл хилын хойто хажуудань байһан КНДР-эй ажалшад өөһэдынгөө хуби заяанай эзэд болонхой, зохёон байгуулхы ажал эрхилжэ байхадань, энэ хилэһээ урагша байһан газарта хуули буса бузар муухай хэрэг үйлэнүүд болоожо байха юм. Сеулай засаг түрынхид Корейн хахад аралдахи байдалые зүрилдөөтэй, түгшүүрилтэй хурса болгохо гэһэн ябадалаа үргэлжэлүүлһээр.

Корейе нэгэдүүлхэ гэһэн Корейн бүхы үндэһэ яһатанай хүсэл зоригые хараадаа абан, КНДР-эй правительство ороной хоёр тээшэ таһарһан ябадалые усадхаха, энэ оронние эбэй ёһоор, демократическа үндэһөөр нэгэдүүлхэ гэһэн тон зүб дурадхалнуудые нэгэнтэ бэшэ оруулһан байна. Иимэ ябуулганuудай ашаар 1971 ондо хойто ба урда Корейн хоорондо хөөрэлдөөн эхилһэн байгаа. Энэ хахад арад дээрээ сэрэгэй гал носоохо аюултай байдалые өөсэлэн удсадхаха зорилгоор КНДР тон тодорхой дурадхалнуудые оруулаа һэн. Хоёр тээшээ хубаарһан ябадалые усадхаха, Америкын сэрэгшэдэй Урда Корейе эзэмдэһэн ябадалые усадхаха, зэбсэгтэ хүсэнүүдай тооe хоёр тээһээ үсөөрүүлхэ, хахад арал дээрэхи байдалые элүүржүүлхэ, Хойто болон Урда Корей хоёрой хоорондохи холбоо барисаае һэргээхэ, мүнөө байһан эблэрэлгын хэлсээе Хойто ба Урда Корей хоёрой хоорондохи эбэй договороор һэлгэхэ гэһэн дурадхалнуудые ороноо нэгэдүүлхэ гэһэн программа соогоо оруулһан байгаа.

Байгша оной июнь һарада Корейн Арадай партиин Генеральна секретарь, КНДР-эй Президент Ким Ир Сен амгалан ёһоор нэгэдэхэ шэнэ дурадхал дахяад оруулба. 5 пунктһаа бүридэһэн эдэ дурадхалнуудынь мүнөө байһан политическэ байгуулалтаяа үлөөгөөд, оронойнгоо Хойто ба Урда талые конфедерациин ёһоор нэгэдүүлхээр хараалһан байна. Иимээр нэгэдээд байхадаа, хоюулан конфедеративна республикын эрхэтэй дэлхэй дээрэ хамтаараа ябуулга хэдэг болохо байна. Эдэ дурадхалнууд хадаа мүнөө сагай эрилтэдэ тааранги байха, уласхоорондын байдалда шухала шанартай алхам боложо үгэнэ, корейн арадай хэтын хүсэл зоригойнгоо түлөө тэмсэхэдэнь зохисотой эрхэ нүхэсэл байгуулха байна. Тиигэн гэхэдэнь Сеулай засагаархид эдэ дурадхалнуудыень эрид харшаар угтаһан байна. Энээнэй һүүлээр хойто зүгһөө ерэһэн ямар нэгэн «мэхэнүүд» тухайда худал хуурмаг шашалдаанууд хойно хойноһоо гаража ерэбэ, буу зэбсэгээрээ занаба.

Эбэй ёһоор, демократическа үндэһөөр Эхэ ороноо нэгэдүүлжэ, Урда Корейһээ гадаадын сэрэгүүдые гаргаха гэһэн КНДР-эй хараа шугамые Советскэ Союз бүри мүһэн дэмжэнэ, һайшаана.

Урда Корейһээ харийн сэрэгүүдые гаргахын, ороноо эбэй ёһоор, демократическа үндэһөөр нэгэдүүлхын түлөө корейн арад зоной тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгын заншалта һарын Советскэ Союзда болоожо дүүрэхэ үедэнь, совет хүнүүд КНДР-эй тон зүб дурадхалнуудые халуунаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ, Ази түбидэ аюулгүй байдал хангахын түлөө, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һуларуулхын түлөө арадуудай бүгэдэнийтын тэмсэлдэ хубита нэмэри болохо байна гэжэ эдэ дурадхануудыень харана. Хоёр арадуудые нэгэдүүлһэн аха дүүгэй харилсаа холбоон ба хани барисаан хадаа хоёр оронуудай аша туһада, түби дэлхэй дээрэ социалис оронуудай нэгэдэлые улам саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ ашатай туһатай байха гэжэ найдажа байһанаа совет хүнүүд мэдүүлжэ байна.

А. БИРЮКОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

КНДР-эй нийслэл хото— Пхеньян.

ТАСС-ай фотохронико.

ЦИРКЫН ГАЛНУУД—УЛААН-ҮДЭДЭ

ФОТОРЕПОРТАЖ

Хододоо энеэдэ зугаа дэлгэдэг клоуной аяг аашые, солбон шуран акробат, гимнастнуудай орёо хүшэр упражненинүүдые нугархайгаар гүйсэдхэхыень, мүн һургагдаһан амитадай һүбэлгэн бэрхээр наадахыень хүнүүд һонирхон хараха дуратай байдаг гээшэ. Уржадэр үдэшэ Москвагай «Колос» гэжэ нүүдэл циркын үнгэ бүриин галханууд Улаан-Үдэдэ нособо.

Үдэшын 7 саг. Циркын артистнарай уян нугархай упражненинүүдые һонирхон хараха дуратайшуул олоороо сугларжа, хүлеэжэ ядангяар альга ташанад. Уданшьегүй оркестрэй ирагуу хүгжэм зэдэлжэ, улаан хибэсээр хушагдаһан манеж дээрэ айлшаар ерэһэн циркын артистнууд — гулдагар тэгшэ бэстэй акробадууд, солбон шуран гимнастнууд, хүдэр балсанта шүрбэһэлиг фигуристнууд, шог зугаа гаргадаг клоунууд һубарилдаһаар гаража, ниислэл хото — Улаан-Үдын ажалшадые республикымнай алдарта 50 жэлэй ойгоор амаршалжа, бэлиг шадабаряа харуулжа захалба.

Абаһаар мөөртэй конькигаар солбон шуранаар упражненинүүдые гүйсэдхэһэн фигуристнууд Аида Петрова Вячеслав Халасян хоёр харагшадые ехэ баясуулба. Түхэреэн столой нюурһаа ехэ бэшэ дүхэриг соо ээрсэгэй түргөөр эрьелдэжэ байтараа, артистка Аида Петрова нюдэ сабшалха хоорондо халба һүрэн хажуу тээшээ тойроно. Һүүлээрнь акробадууд, эсэгэ басаган хоёр Дмитрий, Татьяна Юмаевтанай гаража ерэхэдэ, сугларагшад хани халуунаар угтаба. Юуб гэхэдэ, эдэ хоёр артистнууд 1969 оной зун манай эндэ айлшалжа, бэлиг шадабаряа харуулаа һэн.

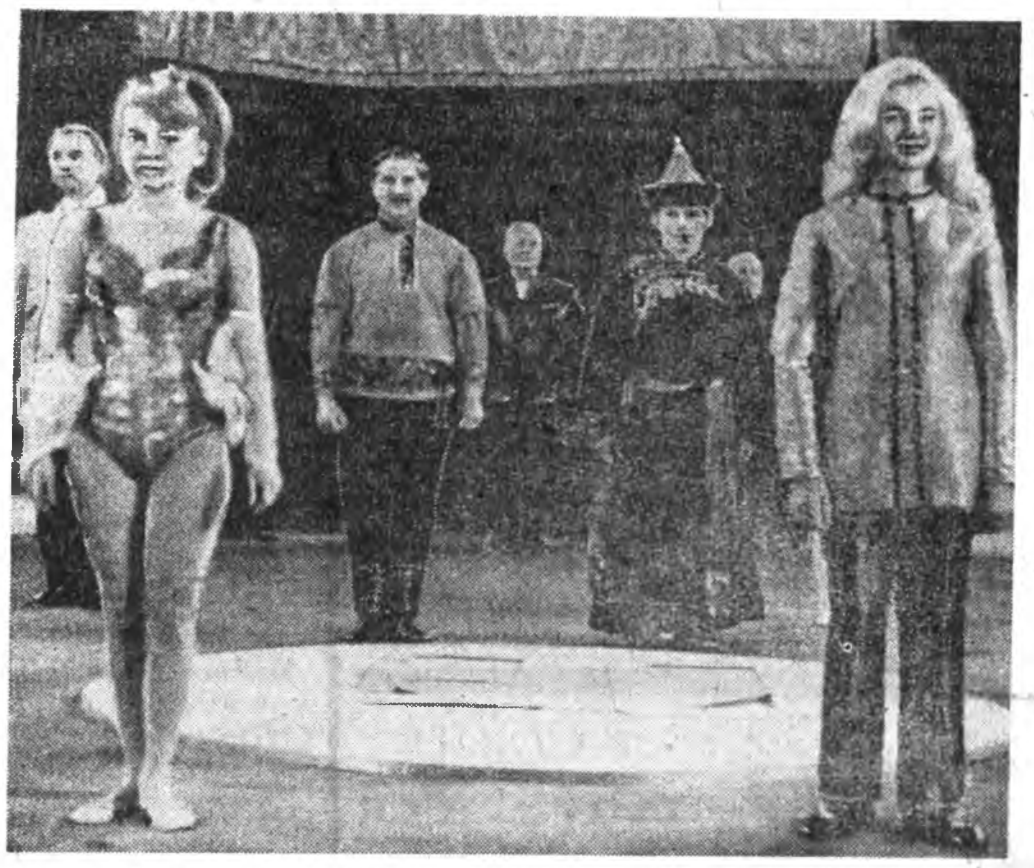

Шүрбэһэлиг шанга бэетэй Дмитрий Юмаев солбон шуранаар һүрэжэ ерэһэн Татьянаяа сэхэ толгой дээрээ тодон абахадань, тэрэнь гарһаань тулгалан тархяараа мүргэлдэн сэхэлээд байна. Удаань нэгэ гараараа тулгалаад бүхы бэеэ тэнсүүлхэдэнь баһал һонирхолтой.

Дүршэлтэй бэрхэ, уян нугархай гимнастка Елена Малинина хоёр үзүүрһээ аргамжаар холбогдоһон дүүжэн дээрэ мүн лэ толгойгоороо тулгалаад элдэб орёо упражненинүүдые шадамараар гүйсэдхэжэ, хүн зониие гайхуулна. Эндэ сугларагшад эгэшэ дүү Маргарита, Людмила Утехинатанай гайхалтай бэрхээр наадахые һонирхожо, альга ташалгаар угтаа. Басагадай нэгэн 4 метр ута урга үзүүрээрнь тархи дээрээ тулгалаад нүгөөдэеэ гаргажа, элдэб орёо упражненинүүдые гүйсэдхүүлнэ.

Оркестрэй хүгжэм зэдэлжэл байна. Манеж дээрэ зугаа наада гаргажа, хүн зониие эгшэтэрнь энеэлгэдэг клоун Валерий Колобов хирэ-хирэ болоод лэ шог зугаа дэлгэнэ. Хажуудань циркын артистнарай бүхэсоюзна конкурсын дипломант, урид эсэгэтэйгээ орёо упражненинүүдые гүйсэдхэһэн Татьяна Юмаева шуран солбон, уян нугархай байһанаа харуулжа, ехэтэ магтуулба. Нэгэ гараараа тулгалан бэеэ олон янзаар тэнсүүлэн байлгаха гээшэ хүшэрхэн, бэлигтэй бэрхэ эсэгынгээ хүтэлбэри доро хүмүүжэһэн Татьянын, бүхы упражненинүүдээ уян нугархайгаар харуулһандань баясамаар һэн. Мүн эндэ клоунууд Раиса Раевская, Марк Варшавский, артист Александр Юдин, жонглёр Кудаковтоной бүлын, мүн Константин Копытовэй хүтэлбэри доро наадаһан бүлэг гимнастнууд яһала уян нугархай байһанаа харуулаа.

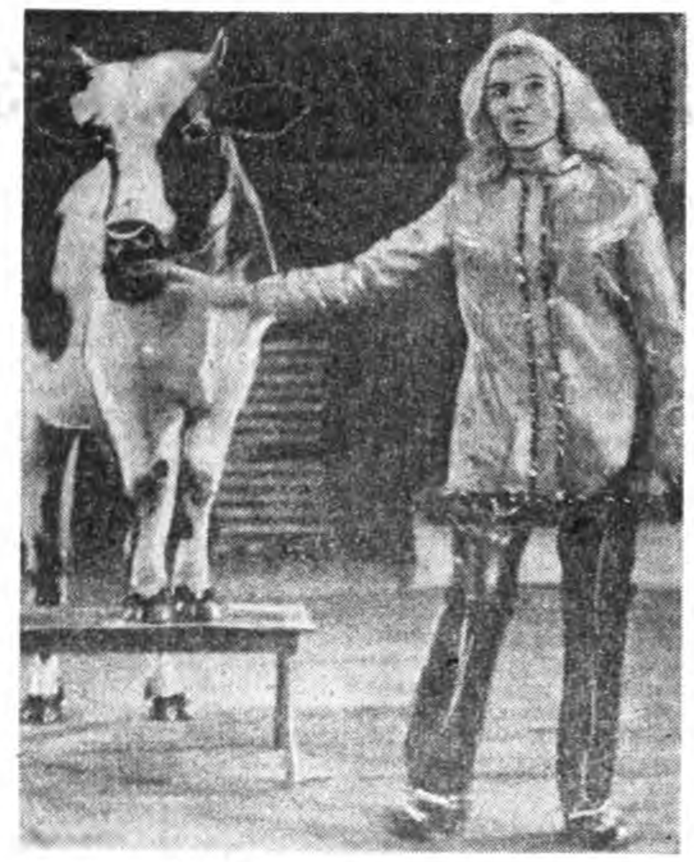

Энээнэй һүүлээр манеж дээрэ акробат нохойнууд арагагүй энеэдэтэй номернуудые гүйсэдхөө. Хүтэлбэрилэгшынгөө толгой дээрэ урда хүлнүүд дээрээ бодоод гү, али гар дээрэнь урда үрөөһэн хүл дээрээ бэеэ тэнсүүлэн байлгахадань, сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Тиихэдэ орон дотор эгээн түрүүшынхиеэ һургагдаһан үнеэдэй (дрессировщигынь Валентина Симонова) һүбэлгэн бэрхээр футбол наадхыень харахада зохидшоомоор.

Концертын эсэстэ циркын дүхэригтэ артист-дрессировщик Михаил Симоновэй һургаһан баабгайнуудай хүгжэм наадажа, велосипедээр гүйлгэлдэн, хатар гүйсэдхэхэдэнь баһал бахархамаар. Иигэжэ энэ үдэшэ үнгэрһэн циркын артистнарай концерт олоной сэдьхэлдэ бүхөөр хадуугдаһан лэ байха.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Циркын артистнуудай парад. 2. Дрессировщица В. Симонова һургаһан үнеэнтэйгээ дүхэриг соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

ПРАГА — ЭРЕЭН ГҮРӨӨҺЭНЭЙ ЗУЛЗАГАЛДАГ НЮТАГ

Прагадахи зоопаркда орогшод Уссурин эреэн гүрөөһэнэй гурбан зулзага хаража ехэтэ һонирхобо. Юуб гэхэдэ, эдэ гурбан май һарын эхеэр Прага хотодо гараһан байгаа. Баряанда байһан эреэн гүрөөһэнэй зулзагалалга өөрсэ шухаг, һонирхолтой юм. Дэлхэйн хэдэхэн зоопаркнууд «өөрын» — мяхаша томо амитанһаа гараһан зулзагануудаараа омогорходог.

Мүнөө зоопарк соонь амитадай ажамидарха бүхы арга боломжо байгуулагданхай. Гансахан байгша оной эхинһээ хойшо тус зоопарк соо антилопо, гепард, бизон, эреэн гүрөөһэн болоч бусад арьяатанай зууһаа дээшэ зулзаган гараһан байна.

ЮРЭ БУСЫН ЧАС

БУХАРЕСТ. Пьятра-Нямц хотын һүмын аранга дээрэ тодхогдоһон час 85 жэлэй турша соо зогсонгүй ябажа байдаг. Энээниие хараһан аяншалагшад «ута наһаарнь» һонирхохоһоо гадна, мантан ехэ хэмжээгээрнь гайхадаг байна. Часай онЬһо ябуулдаг түхеэрэлгэ диаметрээрээ табан метр болоно. Тиихэдэ хоёр гиирынь тус тустаа хахад тонно юм ха. Хэды томо, хүндэ шэгнүүртэйшье һаа, урда сагай энэ час тон зүбөөр ябадаг байна. Час найма хоноод лэ нэгэ удаа ябуулагдадаг. 85 жэлэй турша соо ябажа байһан энэ час нэгэтэшье сагаа буруугаар харуулаагүй юм.

ЛА-МАНШ ГАТАЛЖА ЯБАЬААР...

ЛОНДОН. Ла-Манш гаталһан тамарагшад аян замдаа хүшэр хүндэ гаталуууртай дайралдадаг. Шанга урасхалтай хүйтэн уһан зүрхэтэйшүүлэй аян замда тодхор татахаяа һанадаг. Тиибэ ябашье һаань. Англиин 27 наһатай Грэм Макинтайр гэгшэ тамаржа ябаһаар, хүлеэгдээгүй «бэрхэшээлтэй» дайралдаһан байна. Англиһаа Франци руу ошохо замдаа долоон миль шахуу хүрөөдүй ябатарнь тэрэнэй хажууда акула бии болобо ха. Нэгэ хэды тамаржа ябахадаа, акулаһаа холодохоб гэжэ һанаһаниинь, тэрэнь бүри дүтэ болошобо ха. Ямаршье шалтагаанаар тамаралгаяа болюулхагүйб гэжэ тангариглаһанаа Макинтайр мартажархёод, тэрэниие дахажа ябаһан онгосо руугаа һомон шэнгеэр һүрэжэ гараһан байна.

ПРИМОРИИН ШУХАГ АНГУУД

Алас-Дурна зүгэй ой тайга соогуур байрладаг ангуудай тоо бүридхэгдэжэ дүүрэбэ: 1940-өөд онуудай үеэр Примориин хизаарта мүнөөнэйхиһөө гурба-дүрбэ дахин үсөөн эреэн гүрөөһэн бии байһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо эдэ хоморой ангууд хуулиин ёһоор хамгаалагдадаг болоод байхада, тэдэнэй тоо толгойнь хараа байса олошороо. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, эндэ 110—120 иимэ амитад бии болонхой.

Бодон гахай, буганууд хизаарай ой тайга соо байрладаг эреэн гүрөөһэнэй хоол болоно. Гэхэ зуура, шэнжэлгын дүнгүүдһээ харахада, дээрэ дурсагд ангуудай үсөөрһэндэ эр гүрөөһэн зэмэтэй бэшэ шөө. Тэрээнһээ гадна, гүрөөһэнэй бии болоһо зарта — шононууд хар хаяа болидог юм. Энэ лаараа эреэн гүрөөһэн дэ туһатай байна бшуу.

Алас-Дурнын леопар (миисгэйн түрэлэй арьяа амидархань бэрхэтэй бо Примориин ой мод талмайн хороһонһоо ула лан, эндэхи ангуудай б дэл хубилалсаа. Хадын рөөһэд, буга һогоонууд хомор болошоо. Тиим

Элдэб һонин

леопарднууд шандага, го, заримдаа эхэһээ таһ һан бодон гахайн порш хонуудые барижа эд байна. Һүүлэй үедэ нар модоной орондо шэнэһэ ехээр таригдаһаниинь эл Тиигэһэнэй үндэһөөр жуурай шандаган олошо Мүн шандаганай олошо до ондоо мяхаша арьяа — шэлүүһэн үдэжэ эхи Шэлүүһэн жэлдээ гурб заримдаа дүрбэн гүлгэ т дэг юм. Ехээр олошор эдэ арьяатад автомашин харгын захаар зайдаг бол хой.

ЭРТЭ УРДА САГАЙ УГАЛЗАНУУД

Эртэ урда сагтахи узбек үбгэжөөл уһанай лон соо үүлэнэй дүрэ бэриин тудаад байхые тэ һайшааһан юм гэдэг. рэниие бүд дээрэ нэх гаргаха зорилго табиба Тэрээнһээ уламжалан, « атлас» нэрэтэй торгон дые узбек арадай эхэ нүүд нэхэдэг болоһон һ домогтой. Мүнөө гоё һай угалзатай торгон бүдүүд бегэй ССР-эй комбинат, рикануудта нэхэгдэнэ.

Һайхан угалзатай бэс нэхэгшэд, модоор, мэрэй зүйлнүүдээр гоё зүүдхэлнүүдые дархан уран, нарин гартай ү жөөлнүүд узбек арадай да олон байһан ааб даа. луу үетэн мүнөөшье аха нүхэдэйнгөө уран бүтээ үргэлжэлүүлжэ, респуб кынгаа баялигые арьбад сажа байдаг. Һүүлэй дол жэлэй туршада респуб дотор гоё һайхан эдлэл рэгсэлнүүдые бүтээхэ хэ фабрика тогтоогдоһон, маркандын, Бухарагай, К кадарьинска областьнуу хибэс нэхэдэг комбинад эмхидхэгдэһэн байна.

Нютагай промыш ностиин министерст предприятинууд узбек дай хүгжэмэй инструме нүүдые бүтээдэг болон Уран гарта дархан чанг, рубаб, дойра, най лон бусад инструмент дые урлана.

Узбек арадай уран на бүтээлнүүд Канадада, Т цида, Франсида, Итали Бразилида, США-да, бусад оронуудта нээгд уласхоорондын выставк хэдэн удаа табигдаһан.

(АПН).

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

ХАНОЙ

ДРВ-гэй залуушуулай съездые угтуулан

ТАСС

Ажалша залуушуулай Союзай IV съездые 1974 оной эхиндэ зарлаха тухай шиидхэбэри Хо Ши Минэй Ажалша залуушуулай Союзай Центральна Комитет гаргаа.

Америкын эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүгээр хэһэн дайнда, социализм байгуулха хэрэгтэ Вьетнамай Демократическа Республикын залуу үетэнэй хабаадалгада съезд сэгнэлтэ үгөөд, парти ба гүрэнэй даалгаһан шэнэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула залуушуулай революционно эршэ хүсэ элсүүлэн хабаадуулха юм гээд энэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Съезд дээрэ Союзай Уставта хубилалтанууд оруулагдаха, тэрэнэй шэнэ Центральна Комитет һунгагдаха байна.

Залуушуулай дунда хэһэн хүмүүжүүлхы, политическэ хүдэлмэридөө шэнэ амжалтануудые туйлажа, съездын хүндэлэлдэ патриотическа мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, съезд угтахыень Ажалша залуушуулай Союзай ЦК Хо Ши Минэй Ажалша залуушуулай Союзай бүхы эмхинүүдые уряалба.

ЛОНДОН

Министрэй мэдүүлгэ

ТАСС

«Дайнай хойто тээхи эгээн хэсүү экономическа кризисэй» Англида болохонь ойртожо байна, — гэжэ лейборис правительствын экономикын министр байһан Питер Шор мэдүүлбэ. Дэлхэйн худалдаа наймаанай дэлгүүр дээрэ Англиин нүлөөнэй муудажа байһые, орон дотор мүнгэнэй үнын улам ехээр унажа байһые гэршэлһэн хуулита мэдээнүүд иигэжэ хэлэхэ үндэһэ баримта болоно.

АФИНА

Гүйлтыень дүүргэхээ арсаба

ТАСС

Ороной конституцида заһабаринуудые оруулжа, Грецидэ президентын засаг захиргаа тогтоохо, республикын президентдэ үргэн ехэ эрхэ түлөөлэлгэ олгохо тухай асуудалаар һаяхан үнгэргэгдэһэн референдумэй үрэ дүнгүүдые үнэнтэ бэшэ гэжэ мэдэрхэ эрилтэ табиһан «Грецидэ демократическа гурим ёһо һэргээхын түлөө комитедэй» гүйлтые Афинын апелляционно сүүд буруушааба.

ХЕЛЬСИНКИ

МОСКОВСКО КОНГРЕССЭЙ УРДА ТЭЭ

ТАСС

Уласхоорондын аюулгүй байдалай ба буу зэбсэг хураахын түлөө, национальна бэеэ даһан, амгалан байдалай, харилсаа холбооной түлөө тэмсэдэг, Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс аятай үе сагта Москвада зарлагдахаяа байна. Вьетнамдахи дайн болюулһан ушар, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин албанай хэрэгээр ФРГ-дэ, США-да, Францида ошоод бусалгын амжалтатай дүнгүүд. Европодохи шахардуу байдалай һуларалга эб найрамдалай ба арадуудай хоорондын харилсаа холбооной тала баримталдаг хүсэнүүдэй үргэдэн бэхижэжэ байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гээд «Финлянди-Советскэ Союз» гэдэг бүлгэмэй генеральна секретарь Кристина Порккала ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Европодохи аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной асуудалнуудаар зарлагдаһан зүблөөнэй түрүүшынь шатын Финляндиин ниислэл хотодо амжалтатайгаар дүүрэлгэ бидэниие, финнүүдые, ехээр баярлуулна гэбэ.

Москвадахи конгресс олоной хабаадалгатай байха, — гээд К. Порккала тэмдэглэбэ. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй элдэб отрядуудай түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадаха байна. Конгресс зарлаха тухай һанал бодолые Финлянди ехэтэ һайшаана.

Амгалан ёһоор зэргэ оршохо хараа бодолой үндэһөөр эб найрамдал, харилсаа холбоо тогтоолго орон доторхи байдалда һайнаар нүлөөлнэ гэжэ, Хани барисаан, харилсаа холбоон тухай совет-финляндин договорой 25 жэлэй ойе һайндэрлэлгын үедэ финнүүд бата найдамтайгаар хэлэжэ шадаха.

Эб найрамдал, арадуудай үгээ ойлголсолго, бэхижүүлхын тула «Финлянди—Советскэ Союз» гэжэ бүлгэм ехэ оролдолго гаргана гээд К. Порккала хэлэбэ.

СИНГАПУР

Соёлой талаар бэелүүлэгдэхэ харилсаанай программа

ТАСС

1973—74 онуудта Советскэ Союзай ба Сингапурай Республикын хоорондо бэелүүлэгдэхэ соёлой харилсаанай программада эндэ гар табигдаа.

Тодорхойлон хэлэбэл, советэ, сингапур арадуудай ажабайдал тухай хөөрэһэн радио ба телевизионно программануудые абалсахаар хараалагдана. Сингапуран олон залуушуул Советскэ Союзай дээдэ һургуулинуудта һураха байха. СССР-эй эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд Сингапурай һургуулинуудта хүдэлмэрилжэ, ажалай дүршэл олохо юм. Театрай, хатарай коллективүүд хоорондоо айлшалалсаха байна.

ПРАГА

ВФП-гэй УРЯА

ТАСС

Чилиин арад зондо дэмжэлгэ талархалаа мэдүүлхыень, монополис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн, хуулита правительствые дэмжэн, демократическа сүлөө хангахын түлөө, арад түмэнэй туйлалтануудые хамгаалан тэмсэгшэ Чилиин хүдэлмэришэн ангиин ба арад зоной патриотическа тэмсэл дэмжэхыень бүхы оронуудай ажалшад болон профсоюзуудые Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци уряална.

Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци Чилиин арадтай аха дүүгэй ёһоор һаналаа нэгэдэнхэй байһан тухайдаа дахин мэдүүлбэ.

САНТЬЯГО

Хархис этэгээдүүдэй хорото аашануудые таһалдуулха

ТАСС

С. Альенде үгэ хэлэбэ

Чилиин президент Сальвадор Альенде радиогоор, телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, эхэ оронднь тохёолдоһон тон бэрхэтэй энэ үедэ өөһэдынгөө уялга бэелүүлхыень уряалан, Чилиин бүхы улад зондо хандаба.

Ашаанай машинануудай эзэдэй үүдхэһэн забастовкын хуули бусa ба һүйдхэлэй удха шэнжэтэйе, национальна экономикодо энэ забастовкын хүндэ хойшолонгуудтай байһые президент тодорхойгоор шэнжэлэн тайлбарилба.

Забастовкын хажуугаар хорото, һүйдхэлэй аашануууд гаргагдана. Хархис этэгээдүүдэй үүдхэһэн эдэ харагата ябуулгануудһаа уламжалан, хүнүүдшье гэмтэлдэ ороһон байна. «Энэ ябуулгань — бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байгаа фашизм болоно», — гэжэ президент тусхайлан тэмдэглэнэ.

Харата муухай энэ забастовкые правительство болюулха байха гээд ажалшад хүлеэнэ. Правительство орон доторхи ниитын гурим һэргээхэ ёһотой, экономическа задагайрал тохёолдуулха ёһогүй гэжэ президент хэлэбэ. Энээнтэй дашарам дуулан, шэнэ правительствын түрүүшын хэмжээнүүд тухай, тусхайлан хэлэбэл, дотоодын хэрэгүүдэй, национальна оборонын, ниитын хүдэлмэриин ба транспортын, экономикын, горнорудна промышленностиин министрнүүдһээ, транспортын хүдэлмэри заһаруулхын тула правительствын томилһон генеральна секретарьһаа бүрилдэһэн тусхай комитедэй байгуулагдаһан тухайда С. Альенде мэдээсээ.

НЬЮ-ЙОРК

„Скайлэб“ станциин ниидэлгэ

ТАСС

«Скайлэб» станци дээрэ ниидэжэ ябаһан американ космонавтнууд программаар хараалагдаһан научна шэнжэлгэнүүдээ үргэлжэлүүлһээр. Замбуулинай дайдаһаа Газартахи ашагта малтамалнуудай нөөсэ шэнжэлэлгэ хэгдээ. Калифорни, Невада, Аризон штадуудай зарим районууд шэнжэлэгдэбэ.

Августын 12-то «Скайлэб» станци дээрэ шэнэ эбдэрэл болобо. Станциин хүдэлмэриие жэгдэ һайнаар ябуулха түхеэрэлгын хоёр гироскоп эбдэрээ.

Газар дээрэһээ ниидэлгэ залан хүтэлбэрилдэг мэргэжэлтэдэй багсаамжын ёһоор, түрүүшын 24 үдэрэй турша соо космонавтнууд программаар хараалагдаһан туршалга, шэнжэлгынгээ 80 процентыень бэелүүлхэ байна.

КОТОНУ

Гүрэнэй толгойлогшонорой уулзалга

ТАСС

Африкын 6 гүрэнэй — Малиин, Мавританиин, Нигерэй, Сенегалай, Чадай, Дээдэ Вольтын толгойлогшонорой уулзалга байгша оной сентябриин 11—12-то Дээдэ Вольтын ниислэл хотодо болохо байна. Хэдэн жэлэй турша соо эдэ гүрэнүүдэй газар дээрэ тохёолдоһон ган, гасуурай хойшолонгуудтай хамтааран тэмсэхэ түсэб энэ уулзалга дээрэ зүбшэлэгдэхэ.

ИСЛАМАБАД

ПАКИСТАНАЙ ҺАЙНДЭР

ТАСС

Бэеэ даһан байдалтай болоһоор Пакистанай 27 жэлэйнь ойн эхилһэн тухай ехэ буугай нэерээн августын 14-дэ болобо.

Энэ жэлэй национальна һайндэр пакистанайхидта он со удха шанартай юм. Национальна ассамблей дээрэ бэлдэгдэн абтаһан ороной шэнэ конституци энэ үдэр хүсэндөө орохо. Пакистан парламентын хүтэлбэритэй республика гэжэ соносхогдоо. Гүрэнэй ба правительствын толгойлогшодой һунгалтанууд үнгэргэгдөө. Парламентын үнинэй ажал ябуулагша Чоудхри Фазал Элахи — президентээр, хүтэлбэрилхы арадай партиин түрүүлэгшэ Зульфикар Али Бхутто премьер-министрээр һунгагдаа.

ОТТАВА

Түмэр замшадай буһалгаан

ТАСС

Эрхэнүүдэйнгээ түлөө Канадын ажалшад эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, предприятиин эзэдтэй ажалай шэнэ хэлсээ баталха эрилтэтэйгээр түмэр замшадай буһалгаан хоёрдохи долоон хоногоо үргэлжэлжэ байна. Ажалшадай буһалгаан ороной улам олон районуудта үргэнөөр дэлгэрнэ.

КАБУЛ

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХЭМЖЭЭНҮҮД

ТАСС

Ороной захиргаанай аппарат бэхижүүлхэ, үргэн ниитэ улад зонтой нягта харилсаа холбоо тогтоохо, национальна экономикоёо хүгжөөхэ хэмжээнүүдые Афганистанай Республикын правительство бэелүүлжэ байна.

Правительствын дэбжүүлһэн Баглан, Балх, Парван провинцинуудай шэнэ губернаторнуудые гүрэнэй толгойлогшо Мухаммед Дауд баталба.

Правительствын гэшүүд хүдэлмэришэдтэй, таряашадтай, гүрэнэй эмхи зургаануудай алба хаагшадтай уулзана. Тодорхойлон хэлэхэдэ, хүдөө ажахын ба ирригациин министр Бахтари Парван провинцидахи афган техническэ мэргэжэлтэдтэй уулзажа хөөрэлдөө гээд, «Джумхурия» газетэ мэдээсэнэ. Республикынгаа экономическа байдал бэхижүүлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэн хабаадуулхыень тэрэ уряалһан байна.

Элүүрые хамгаалгын министр Назар Мухаммед Секандер Кабулай провинци соогуур шалгалта хэбэ. Тиихэдээ тэрэ хүн зоной эрилгэ хэрэглэмжэнүүдтэй танилсаһан байна.

ПРАГА

Эрид буруушаал

ТАСС

Вьетнамдахи дайе болюулха, амгалан байдал һэргээхэ тухай Парижай хэлсээе, тэрэшэлэн дүрбэн талын 1973 оной июниин 13-най хамтын коммюникее Холбоото Штадуудай ба Сайгоной засагаархидай зүгһөө саг үргэлжэ эбдэжэ байһыень Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци эрид буруушааба.

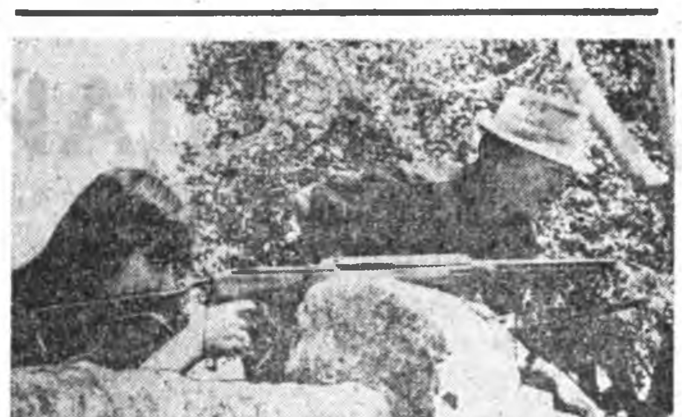

Камбоджые сүлөөлхэ хүсэнүүд ороной бүхы участогуудта добтолго хэжэ байһаар. Пномпень шадар илангаяа шанга тулалдаанууд болоно.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: патриодуудай добтолго.

ВИА—ТАСС-ай фото.

НЬЮ-ЙОРК

Эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн

ТАСС

ООН-ой Аюулгүйн Совет августын 13-да Ливанай правительствын эрилтээр яаралтай заседани үнгэргэбэ. Ливанай граждан самолёдые булимтаран эзэмдэжэ, Израилиин сэрэгэй аэродромуудай нэгэн дээрэ буулгаһан Израилиин шэнэ харата ябуулгые хаража үзэлгэ зүблэхэ зүйлдэнь оруулагдаа.

Израилиин дээрмэшэ сэрэгүүдэй харата ябуулганууд Ливанай бэеэ даһан байдалые, граждан авиацида хабаатай уласхоорондын гурим бүдүүлигээр эбдэһэн ушар болоно гээд Ливанай түлөөлэгшын бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Прагһаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ правительствынгаа даалгабаряар Аюулгүйн Советэй түрүүлэгшэдэ бэшэг эльгээхэдээ, Израилиин хархис этэгээдүүдэй энэ харата ябуулгые эрид буруушаан, иимэ гаргуу ааша дары болюулха эрилтэ Израилиин захигаанай үмэнэ табяа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.35 — һүүлэй һонин. 14.45 — үхибүүдтэ кинофильм харуулагдаха. «Стоянчо и Шаро» Болгариин телевизионно уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 15.10 — **үнгэтэ телевидени.** Үхибүүдтэ — «Таабаринууд ба тайлбаринууд» гэһэн дамжуулга. 15.40 — «Четверо из Чорсанга» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 16.45 — 18.30 — забһарлалга.

Улаан-Үдэ харуулна:

18.30 — дамжуулгын программа. 18.35 — телепанорама.

«Орбита» харуулна:

19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30— «Искусствын мастернууд — концертын студида». СССР-эй арадай артист В. Но ка. 20.20 — «Семнадцать мгновений весны» — визионно уран һайханай серитэй фильм (2-дохи с 21.35 — Норильскын видениин программа. — 22.30 — забһар 22.30 — үнгэтэ телеви «Универсиада-73».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММ

«Орбита» харуул

16.45 — **үнгэтэ теле**ни. «Универсиада-73». дэлхэйн студентнэрэй най нааданай баяр ёһо нээлгэ.

22-дохи ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой» августын 1 Красноярск хотодо үнгэргэгдэһэн 2 хи тиражай дүнгүүдые Спортын рейн главна управлени согсолбо. вагай түлөөлэгшэдэ зургаан номер дажа, таба мянган түхэриг шү байна. Табан номер шүүгшэд— түхэриг, дүрбэн номер тааһан хүн 68 түхэриг, гурбан номер тааһ нүүд—дүрбэн түхэриг абаха бай

22-дохи тиражай шүүбэри тын 21-һээ сентябриин 20 болото лэгдэхэ юм. Удаадахи тираж авгу 20-до Новокузнецк хотодо үнгэрг

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Тэжээл бэлэдхэлдэ — эршэтэ ажал» — суглуулбари. «Амжалтын эшэ үндэһэн»— Ю. Коркиной корреспонденци. ТАСС-ай һүүлэй һонин

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдалай хронико. «Цистернэ һөөргөө бусаагдаба» — И. Дамб статья. Редакцида е бэшэгүүдһээ. Орон най.

Гурбадахи хууда «Аха дүү арадай һа — АПН-эй статья. саана. Шалгалтын бри материал.

Дүрбэдэхи хууда «Хүн ба байгаали» — луулбари. Нютаг нютаг нин.

САГАЙ УЛАРИЛ

Үнгэрһэн хоногой туршада Сэлэнгэ мүрэнэй уһан һуужа үргэлжэлөө. Жэшээнь, Наушки шадар — 24, Хяагтын адагта 14 сантиметрээр уһанай үер һууһан байна. Тиихэдэ Новоселенгинск, Улаан-Үдэ шадар Сэлэнгэ мүрэнэй уһан багаар хоробо.

Улаан-Үдэһөө Кабанск хүрэтэр Сэлэнгын уһан 10—15 сантиметрээр хороһон.

Сүхэ голой уһан мүн лэ 10—15 сантиметрээр һуужа үргэлжэлһөөр. Хёлго, Үдэ, Зэдэ голнууд хоногой туршада 15—20 сантиметрээр хороһон байба.

Баргажан голой уһан Могойто тосхон шадар 18 сантиметрээр хорожо, 352 сантиметрэй тэмдэгтэ хүрэһэн байна.

Саашадаа республикын гол горхонууд даамгайгаар һуужа эхилхээр хүлеэгдэнэ.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

ЗАЬАБАРИ

Манай газетын авгус 15-най номерой гурба хуудаһанда толилогд «Сибириин түүхэ» статьягай дүрбэдэхи ко кын дээрэһээ гурбадахи зацай зургаадахи мүрые ва, хакас, алтай болон сад) гээд уншахые гуйг

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1973 оной августын 16. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-04572. Заказ № 00